Leto LXIV | Poštnina plačana v gotovini | V Ljubljani, v četrtek 2. aprila 1936 | Štev. 77 | Cena 1.50 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Problem Albanije

Po vsem evropskem časopisju je zadnje dni šla vest o najnovejši zvezni pogodbi, ki sta jo dne 16. marca podpisali Italija in Albanija, in ki jo je dne 28. marca albanski parlament brez vsakega odpora sprejel in odobril. Razglabljanje svetovnega tiska o tem dogodku in o njegovih posledicah za balkansko in sredozemsko politiko še vedno traja in je zadobilo posebno oster značaj v angleškem tisku, kar zelo jasno pove, da se z italijanskim protektoratom nad Albanijo v obliki, kot se bo na podlagi najnovejše pogodbe izvajal, čuti najbolj prizadeta Anglija, ki je sedaj ravno sredi najbolj aktivnega dela, da v Sredozemlju organizira odporno fronto proti stremljenjem Italije.

Albanija je tudi naša soseda in sicer soseda na zelo važnem delu naše državne meje. V svoji državni zunanji politiki moramo tej sosedi posvetiti največjo pozornost in se nam zatorej zdi umestno, da našim bravcem še enkrat predočimo problem Albanije, v kolikor je zunanjepolitičnega značaja in zadeva v naše življenjske interese kot balkanska in jadranska država ob enem.

Italija opira svoje težnje po nadzorstvu nad Albanijo na dve važni diplomatski listini. Najprej so ji zavezniške velesile Francija, Anglija in Rusija v znani londonski pogodbi z dne 25. aprila 1915 s svojimi podpisi obljubile, da Italiji prepuste Albanijo, če se jim pridruži in če bi orožje zavezniških velesil v svetovni vojni zmagalo. — Italija si je takrat albansko postojanko izrecno izgovorila, prvič, da bi z njeno pomočjo popolnoma nadzirala Jadransko morje in ga poljubno zapirala v Otrantskem kanalu, drugič pa za to, da bi iz Albanije lahko nadzorovala Balkan, kjer je takrat verovala, da leži njena bodočnost. Velesile so v svetovni vojni zares tudi zmagale, a pri izdelovanju mirovnih pogodb leta 1915. danih obljub niso upoštevale, ker je postal mednarodnopolitični položaj takšen, da nikakor ni kazalo Italije spuščati na Balkanski polotok. Toda italijanski diplomaciji se je vendarle posrečilo, da je leta 1921 izsilila od konference veleposlanikov v Parizu, ki je zastopala nekak direktorij zmagovalcev v Evropi, sklep, da si smé Italija poiskati v Albaniji vse gospodarske in politične ugodnosti, ki jih omenja že londonska pogodba, pod pogojem, da albanski narod na nje pristane. Trajalo je skoraj štiri leta, do 25. januarja 1925, da je Italija mogla izpolniti dovoljenje konference veleposlanikov, ko je z albansko vlado sklenila prvo pogodbo v verigi »miroljubnih osvajanj« Albanije. Takrat je Italija dosegla, da je skoraj vse albansko državno gospodarstvo podvrgla svoji kontroli. Albanska narodna banka je postala italijanski zavod, na albanskih tleh pa se je usidrala znana SVEA, družba za gospodarski razvoj Albanije, ki je dobila posebne predpravice pri izkoriščevanju albanskih naravnih bogastev in pri zgradbi javnih potov po vsej državi.

Albanski narod, ki je silno ponosen na svojo neodvisnost, se je temu upiral in dal duška svoji nezadovoljnosti v celi vrsti uporov, ki pa so imeli le nasprotni uspeh, da je namreč Italija sklenila Albanijo še bolj privezati nase s pomočjo politične zveze, ki je bila podpisana v Tirani dne 27. nov. 1927. Bila je to druga stopnja italijanskega prodiranja v državo Skipetarov, ki ji je par mesecev kasneje, dne 22. novembra istega leta, sledila tretja stopnja, namreč tiranski pakt, ki ustvarja odnošaje popolnega političnega, gospodarskega in vojaškega zavezništva med Italijo in Albanijo. S tiranskim paktom se je Albanija prodala svoji zaveznici. Albanija je dobivala redno visoke vsote denarja v obliki posojil, o katerih pa je sleherni vedel, da ne bodo nikoli plačana niti izterjana, toda kot protiuslugo je Albanija dovolila, da reorganizira njeno vojsko, da nadzoruje njeno obmejno obrambo, da uvede vsepovsod italijanske osnovne šole in postopoma zasede vse vire gospodarskega bogastva. 250 italijanskih štabnih oficirjev je takrat prišlo v Albanijo in na vsej albanski meji so se pod italijanskim nadzorstvom zgradile utrdbe ter važna cestišča za premikanje vojske.

Razume se, da albanski narod s to, vedno bolj dušečo odvisnostjo ni bil zadovoljen. Albanska vlada je to tudi uvidela in začela vpoštevati. Prišlo je do večjih uporov, ki so vsi izvirali iz ranjenega narodnega ponosa. Vlada v Tirani je torej začela nekoliko rahljati zvezo, ki jo je privezala na Rim. Izšla je cela vrsta zakonov, ki vsebinsko nikakor niso odgovarjali tiranski pogodbi. Prepovedane so bile italijanske šole, število italijanskih štabnih častnikov v albanski armadi se je posušilo na malenkost, vlada je začela iskati trgovinskih stikov s svojimi balkanskimi sosedami. Rim je odgovoril na albanski umik najprej z denarnimi kaznimi: »Posojila« so se naenkrat ustavila in s tem takorekoč tudi ves normalni dohodek albanske države. Ker tudi to ni izdalo, je prišlo julija 1934 protestirat pred albansko luko Drač mogočno italijansko brodovje 25 najnovejših pomorskih edinic in so se takrat na admiralski ladji v mrzlični hitrici podpisali neki novi dogovori, ki pa javnosti niso bili izdani. Toda javnost je zvedela po dejanjih, kaj se je zgodilo. Naenkrat je albanska vlada zopet začela izplačevati uradniške plače in je bila v stanu zadušiti vse upore, ki so zažareli na raznih obronkih države ter zopet zagospodariti nad državo. Med tem so seveda tekla pogajanja med albansko in italijansko vlado dalje. Prišel je abesinski spor, ki je z žarečo lučjo posvetil na potrebo Italije, da si na vsak način in za vsako ceno ohrani albansko postojanko že zaradi petroleja, ki ga v vedno večjih izmerah dajejo petrolejski vrelci v Albaniji. Uspeh tega razpoloženja je bil, da je Italija zopet pritisnila v Tirani, da pa je ponudila tudi stvarne ugodnosti. Pogajanja so izzvenela v novo pogodbo, ki ima v trenutku, ko so italijanske armade na zmagovitem pohodu po Abesiniji, še mnogo večji mednarodnopolitični značaj, kot bi ga imela, če bi se položaj v Abesiniji ne bil popravil v italijansko korist. Tako pa prihaja pogodba kot drugi nož škarij — prvi nož je rimska trozveza z Avstrijo in Madžarsko — ki jih je Italija potisnila v srednjo in vzhodno Evropo, da ž njimi reže, kadar bi tako zahtevali njeni mednarodni interesi.

Sodeč po belgrajski »Politiki«, ki je prva objavila vsebino novega albansko-italijanskega pakta, je položaj v Albaniji sedaj naslednji:

V vsa albanska ministrstva pridejo sedaj italijanski svetovalci. Albanska vojska se zviša na 10.000 mož in pride pod nadzorstvo italijanskega generalnega štaba, ki postavi tudi šefa kraljevega vojaškega kabineta, ki je obenem vrhovni šef generalnega štaba albanske vojske. Albanci bodo z italijansko pomočjo utrdili goro Karaburna v valonskem zalivu ter tako ustvarili možnost, da se izhod iz Jadrana zapre, vodstvo pristanišča Drača pa pride v italijanske roke, ki imajo nalog, da z italijanskim posojilom luko povečajo, poglobe in razširijo, tako, da bodo lahko pristajale največje pomorske edinice. Vse zaprte italijanske šole se znova odprejo, italijanski učitelji vrnejo, tobačni monopol bodo reorganizirali italijanski uradniki, odkup vseh albanskih pridelkov, namenjenih za izvoz, mora iti skozi italijanske izvozne družbe, Italija dobi petrolejsko koncesijo za vso albansko državno ozemlje. Končno ustanovi Italija v Albaniji agrarno banko za dajanje posojil albanskemu poljedelstvu. Albanska vlada pa sprejme v svoje roke novo posojilo v znesku 600 milijonov Din.

Albanija je postala italijanski protektorat. S tem dejstvom bo morala odslej evropska politika računati. S tem dejstvom bo morala računati tudi Anglija v svoji borbi za pomorska cestišča v Sredozemskem morju.

Hitlerjev mir:

Nenapadalni pakti z vsemi sosedi Nemčije
Nova mirovna konferenca
„Moralno premirje" za dobo 4 mesecev

Berlin, 1. aprila. TG. Besedilo nemške spomenice, ki nosi datum 31. marca in vsebuje načrt, ki ga je nemška vlada sestavila z namenom, da stavi konstruktivne temelje za ohranitev trajnega miru, ki je Evropi tako potreben, je bilo danes izročeno javnosti, potem ko je spomenico v Londonu predal baron von Ribbentrop. Glavna vsebina te spomenice je naslednja:

Dve želji nemškega naroda

Nemška vlada je ravnokar sprejela od nemškega naroda slovesen ukaz, naj zastopa nemške države in nemški narod po sledečih dveh smernicah: 1. Nemški narod je odločen, da ohrani v vseh okoliščinah in za vsako ceno svojo svobodo, neodvisnost in enakopravnost z drugimi državami. Nemški narod smatra ti dve naravni in mednarodni načeli kot bistveni osnovi za vsako državno življenje in kot osnovne zapovedi, ki jih ukazuje narodna čast. Ti načeli sta tudi bistveni predpogoj za vsako praktično sodelovanje med narodi in zaradi tega nemški narod od njih ne more odstopiti. 2. Nemški narod najiskreneje želi sodelovati z vsemi svojimi silami pri velikem delu mednarodne sprave in sporazuma med evropskimi državami, ker smatra to sodelovanje kot edino obrambo vsem neobhodno potrebnega miru, evropske kulture in njenega blagostanja.

To sta dve želji, ki jih je nemško ljudstvo izrazilo in ki nemško vlado brezpogojno vežeta.

Pozabljene Wilsonove točke

Nemška vlada kliče v spomin, da je leta 1918 Nemčija podpisala premirje samo na podlagi 14 točk ameriškega predsednika Wilsona. Nobena teh točk ni omejevala neodvisnosti nemške države ali pravice Nemčije do polne in neovirane nadoblasti porenjskih pokrajin. Nasprotno, osnovno načelo, na katerem so bile Wilsonove točke zgrajene je bilo, da se ustvari nov mednarodni red, ki naj vsem narodom sveta pripomore do trajnega miru, do popolne izvedbe načela o samoodločbi narodov, brez ozira na to, če ti narodi pripadajo zmagovitim ali premaganim državam.

Nato sledi opis stališča nemških vlad glede Porenja, in sicer od dneva, ko je Nemčija podpisala versaillsko mirovno pogodbo, do današnjega dne, ko je nemška vlada proglasila svojo polno nadoblast nad Porenjem. Nemška spomenica našteva vse izjave in vse govore nemških kanclerjev v zvezi s Porenjem v zadnjih treh letih. Nato spomenica nadaljuje: **Dolžnost vsake vlade je, da v okviru svoje polne neodvisnosti sama sebe brani proti presenečenjem, ki bi lahko nastala iz nedojmljive evropske vojaške in kabinetne politike. Nemška vlada mora v interesu svojega naroda izjaviti, da bo sodelovala pri tem drugem poskusu, da se obnovi evropski politični red samo pod pogojem, če bo zavarovana v vsakem pogledu njegova čast. Nemška vlada daje to izjavo z najgloljim prepričanjem in z vso težo svoje iskrene volje in svojega iskrenega hrepenenja po miru, ki ga toliko želi narod, ki za njo stoji. Nemška vlada misli, da bi se težka naloga, pred katero stoje evropski narodi, razdelila v tri razdobja, in sicer:**

3 dobe pogajanj

1. V prvo dobo, v kateri naj bi evropske države poskusile sedanjo napetost pomiriti in v kateri bi lahko proučile postopek pri nadaljnjih pogajanjih, ki naj bi se začela.

2. V drugo dobo, ki bi bila namenjena dejanskim pogajanjem za organizacijo evropskega miru.

3. V tretji dobi, ki naj bi bila posvečena raznim drugim dopolnilnim problemom, ki so za ustanovitev miru v Evropi neobhodno potrebni.

Ti problemi naj bi nikakor ne bili končnoveljavno določeni vnaprej, ampak naj bi bila dana možnost, da se v teku razgovorov še razširijo. Semkaj spadajo vprašanja razorožitve, gospodarske obnove itd.

Nemški mirovni načrt

Zato nemška vlada predlaga sledeči mirovni načrt:

1. Da bi bodoči sporazumi glede ohranitve evropskega miru imeli značaj nedotakljivosti, morajo narodi, ki se bodo pogajanj udeležili, **biti popolnoma enakopravni.**

2. Da bi se negotovost skrajšala, predlaga Nemčija, da se **doba pogajanj omeji na štiri mesece moralnega premirja do trenutka, ko bodo mirovni pakti podpisani.**

3. Nemčija obljublja, **da ne bo ojačevala svojih vojnih sil v Porenju v imenovanih štirih mesecih pod pogojem, da tudi Francija in Belgija dasta isto obljubo.**

4. Nemška vlada se obveže, da v teh štirih mesecih tudi ne bo približevala svojih čet, ki so že v Porenju, na postojanke bliže meja, pod pogojem, da tudi Francija in Belgija sprejmeta iste obveznosti.

5. Nemčija predlaga, **naj se sestavi komisija iz po enega zastopnika obeh držav jamčiteljic, to je Anglije in Italije, in iz zastopnika neke neinteresirane nevtralne države. Ta komisija bo pazila, da se gornje obveznosti na obeh straneh spoštujejo.**

6. Nemčija, Belgija in Francija so vse enako opravičene, da pošljejo svoje zastopnike v imenovano komisijo. Ako katera izmed njih misli, da se je vojaški položaj v omenjeni dobi in na omenjenih ozemljih spremenil, ima pravico obvestiti komisijo.

7. Nemčija, Belgija in Francija izjavljajo, da bodo v tem primeru dovolile komisiji, da napravi potrebne poizvedbe s pomočjo angleških, italijanskih in nevtralnih vojaških atašejev, da sestavijo poročilo o spremembah.

8. Vse omenjene tri države obljubljajo, da bodo točno proučile poročilo kakor tudi vse morebitne pritožbe.

9. **Nemška vlada je pripravljena, ako tudi obe drugi državi isto storita, sprejeti sporazumno vsako vojaško omejitev na obeh straneh nemško-belgijsko-francoske meje.**

10. **Nemčija, Belgija in Francija ter obe državi jamčiteljici bodo takoj začele medsebojna pogajanja — in sicer pod vodstvom angleške vlade — za sklenitev nenapadalnih in varnostnih paktov med Francijo in Belgijo ter Nemčijo za dobo 25 let. Termin za začetek pogajanj se lahko preloži tudi do zaključka francoskih državnozborskih volitev.**

11. Nemčija pristane na to, **da tudi Anglija in Italija kot jamčiteljici podpišeta zgoraj omenjeni pakt.**

12. Ako bi bilo potrebno, da se sprejmejo tudi **obveznosti glede vojaške pomoči pri očuvanju tega pakta, je nemška vlada že sedaj pripravljena, da takšne obveznosti sporazumno sprejme.**

13. Nemška vlada ponavlja tudi pri tej priliki svoj predlog **za sklenitev letalskega pakta, ki naj služi kot dopolnilo k zgoraj omenjenemu varnostnemu in nenapadalnemu paktu.**

14. Nemška vlada ponavlja, **da je pripravljena, ako je Nizozemska voljna to storiti, skleniti enak varnostni pakt tudi za njo.**

15. Da bi ta mirovni pakt dobil slovesen pečat zaključnega dejanja in končnoveljavne spravne pogodbe, ki bo zaključila stoletja stare spore med Francijo in Nemčijo, **se obe državi zavežeta, da bosta pazili, da bo pri vzgoji mladine kakor tudi v pisanju obojestranskega tiska odstranjeno vse, karkoli bi moglo doseženi mir kaliti. Obe državi sta pripravljeni, da ustanovita pri Zvezi narodov skupne komisije, ki naj bi imele nalogo proučevati tozadevne pritožbe in jih poravnavati.**

16. Obe državi izrečeta svojo **pripravljenost, da potrdita ta medsebojni mirovni sporazum s pomočjo plebiscitov.**

17. Nemčija izraža svojo pripravljenost, **da bo poiskala stike s svojimi južnovzhodnimi in severnovzhodnimi sosedami, da jih neposredno povabi, da sklenejo z njo enake pakte za dobo 25 let.**

18. Nemčija je tudi pripravljena, **da vstopi v Zvezo narodov takoj ali po podpisu sporazuma. Istočasno pa izraža nemška vlada svojo nado, da bo mogoče, da se po poteku pametne dobe in s prijateljskimi sredstvi omogočijo pogajanja za rešitev kolonialnih vprašanj na osnovi načela enakopravnosti. Nadalje tudi pogajanja v to svrho, da se pakt Zveze narodov loči od versaillske mirovne pogodbe.**

19. Nemčija predlaga, **naj se ustanovi mednarodno razsodišče, ki naj razsoja o tem, če so se določbe gornjih paktov spoštovale. Razsodba tega razsodišča naj bo obvezna za vse države.**

Mednar. mirovna konferenca
Predlogi glede razorožitve

V drugem delu svoje spomenice predlaga nemška vlada nekaj prispevkov k vprašanju razorožitve, ker se vsi dosedanji poskusi v tem pogledu niso posrečili. Bodoče razorožitvene konference naj bi imele namen, doseči sporazum samo glede ene določene točke, ne pa se razširjati na vsa mogoča področja ter tako onemogočiti sploh vsak sporazum. Nemška vlada je mnenja, **da bi najprvo bilo treba preprečiti gradbo težkih tankov, nadalje težke artiljerije in težkih bombnih letal.** Nemčija je pripravljena sprejeti vsak takšen sporazum, če bo imel mednarodno veljavo. Drugi takojšnji cilj razorožitvenih koferenc bi moral biti **preprečenje uporabe bomb s strupenimi plini in zažigalnih bomb. Nadalje preprečitev sploh vsakega zračnega bombardiranja odprtih naselbin, ki so kot take označene in znane in ki ležijo izven bojnega polja. Končno preprečitev artiljerijskega obstreljevanja z daleč sežnimi topovi** (ki nosijo dalje od 20 km od bojnega polja).

Končno predlaga nemška vlada tudi nekaj koristnih predlogov za omejitev svetovne gospodarske krize.

V ta namen naj bi se v najkrajšem času sklicala velika mednarodna konferenca, ki naj bi se pečala tako z razorožitvenimi kakor z gospodarskimi vprašanji.

Nemški zgled vleče...

Avstrija trga pogodbe

Uvedba splošne vojaške službe,
ki je prepovedana v St. Germainski mirovni pogodbi

Dunaj, 1. aprila. b. Na današnji seji avstrijskega parlamenta, ki so jo vsi politični krogi pričakovali z največjim zanimanjem, **je predložil avstrijski zvezni kancler dr. Schuschnigg zakon o uvedbi splošne vojaške službe.**

Določbe vojaškega zakona

Novi zakon ima šest členov. Čl. 1. točka 1 pravi: Vse državljane zvezne države Avstrije, moškega spola od 18. do 42. leta starosti lahko po njihovih sposobnostih ,telesnih in duševnih, država pozove na časovno omejeno službo z orožjem ali brez njega za javne cilje ter jih uporabi v krajih, določenih v ta namen (splošna obveznost službe).

Točka 2. Splošna obveznost službe obsega tudi obveznost, da se vsak državljan, ki izpolnjuje gornje pogoje, podvrže uradnemu pregledu, da se doženejo njegove telesne in duševne sposobnosti.

Čl 2 govori o disciplinski kazenski odgovornosti posameznih obvezancev, naj bodo pod orožjem ali pa porabni za katere druge javne cilje.

Čl. 3 določa posebno kompentenco kancelarja samega glede določevanja kategorij in trajanja obvezne službe. To kompentenco bo kancelar vršil sporazumno s pristojnim vojnim ministrom, in sicer z uredbami.

Čl. 4 pravi, da je za tiste, ki se pregreše zoper ta zakon določena kazen do 10.000 šilingov kot denarna globa ali pa zapor do leta dni, ali pa oboje.

Iz strahu pred Nemčijo...

Dr. Schuschnigg je v svojem govoru obrazložil, **kaj je Avstrijo prisililo k uvedbi splošne vojaške obveznosti. Zlasti je poudaril, da Avstriji grozi velika nevarnost zaradi neprestane narodno-socialistične propagande, ki je zelo razgibala nekatere avstrijske kraje, v katerih morajo oblasti večkrat energično nastopiti, da ne pride do resnejših nemirov. Zlasti pa je Schuschnigg opravičeval sklep avstrijske vlade s tem, da je današnji narodno-politični položaj takšen, da mora biti Avstrija vedno pripravljena, da sama brani svojo samostojnost, kar bi brez uvedbe splošne vojaške dolžnosti ne mogla.**

Današnja seja zveznega sveta, na kateri so sprejeli načrt tega zakona, je imela slavnosten značaj. Na koncu seje so vsi svetovalci in občinstvo zapeli državno himno (nekdanjo avstrijsko). Predsednik Hojos je predlagal, da se ne preide k prihodnji točki dnevnega reda, temveč da se to odloži na jutrišnjo sejo, da bo današnja seja imela čim svečanejši značaj.

Podmaršal Alfred **Jansa** je imenovan za šefa generalnega štaba avstrijske vojske. Podmaršal Jansa je bil še pred kratkim vojaški ataše v Berlinu. Položaj šefa generalnega štaba v avstrijski vojski doslej sploh ni obstojal in je podmaršal Jansa prvi šef avstrijskega generalnega štaba.

Vojaški pretepi v Gradcu

Snoči je prišlo v Gradcu do resnih neredov in hudih pretepov med vojaki avstrijske redne vojske in člani polvojaških prostovoljnih organizacij. **Do pretepov je prišlo zaradi tega, ker je bilo nekaj vojakov stalne avstrijske vojske odpuščenih iz službe brez kakšnih stvarnih razlogov, njih mesta pa so takoj izpolnili člani polvojaških prostovoljnih organizacij, kar je med rednimi vojaki izzvalo ogorčenje in še večje sovraštvo do avstrijskih prostovoljnih polvojaških organizacij.** 1

Kralj Karol v Sofijo

Sofija, 1. aprila. m. Zaradi predstoječega obiska romunskega kralja Karola bolgarskemu kralju Borisu so v mestu v teku velike priprave. Za časa bivanja romunskega kralja v bolgarski prestolnici bosta oba suverena vodila važne politične in gospodarske razgovore, o katerih bosta razpravljala bolgarska in romunska delegacija, in ki se tičejo ureditve vseh spornih vprašanj med obema državama. Z ozirom na to je včeraj v zunanjem ministrstvu bila konferenca bolgarskih ekspertov zaradi rešitve vprašanj, ki se tičejo Romunije in Bolgarije. Konferenci je predsedoval sam zunanji minister in predsednik vlade g. Kjoseivanov, prisostvovala pa sta ji tudi novo imenovani bolgarski poslanik v Bukarešti g. Sava Kirov ter bivši bolgarski poslanik na romunskem dvoru Ivan Popov. Navzočih pa je bilo še nekoliko višjih uradnikov zunanjega ministrstva. Določen je okvir za ta pogajanja in je danes predsednik bolgarske vlade Kjoseivanov sprejel romunskega poslanika v Sofiji Stoica. Prihod romunskega kralja v Sofijo se napoveduje za konec aprila ali za prve dni meseca maja.

S 3 strani proti Addis Abebi

Nova armada vdrla skozi danakilsko puščavo

Gondar pri Jezeru Tsana zavzet

London, 1. aprila. AA. Reuter poroča: **Italijani so zasedli sedaj ves sultanat Aussa. Sultanat je zelo ploden in bogat in Italijani so namestili v vseh glavnih naselbinah svoje posadke. Na severozapadu nadaljujejo Italijani s svojim napredovanjem v smeri jezera Tsane. Po vesteh iz eritrejskega vira se motorizirana italijanska kolona približuje Gondarju in se z njegovim padcem v italijanske roke računa vsak čas. Prvi italijanski oddelki so samo še 50 km od Gondarja.**

Iz Addis Abebe zanikajo, da bi bila italijanska letala preletela Diredauo, ki je na železniški progi Djibuti—Addis Abeba. Iste vesti pravijo, da je akcija lorda Cecila, ki je v lordski zbornici nastopil proti uporabi plinov proti Abesincem, izzvala v abesinskih vladnih krogih odličen vtis. Vesti, ki prihajajo z bojišč v prestolico, pripovedujejo o silnem trpljenju ljudi, ki so zastrupljeni od plinov. Danes so poslali na fronto prvo pošiljatev mask proti plinom.

Reuterjev dopisnik, ki je pri italijanskih četah na severni fronti, poroča brzojavno podrobnosti o napredovanju Italijanov v Aussi. **Italijanske čete so pred več tedni krenile iz Asabe in Bejrula in prekoračile 350 km danakilske pustinje, ki je polna vodlin in vulkanskih žrel, medtem pa je vročina znašala 74 stopinj Celzija na soncu. Abesinski oddelki so poskušali z nočnimi napadi motiti italijansko napredovanje. Italijanske kolone so napredovale tako, da so bile zmeraj v zvezi ena z drugo in živež in municijo so jim vozili z letali. Italijanska letala, ki so opravljala to službo, so bila posebne vrste in v njih je bilo posadke 23 mož. Pristajala so srečno, dasi je bilo to zelo težko. Nobeno letalo se ni razbilo. Letala pa so tudi gonila abesinske oddelke, posebno abesinsko konjenico. Ozemlje, skozi katero so morale napredovati italijanske čete, je popolnoma brez vode, okoli njih pa so živela samo nomadska plemena, ki nimajo zalog živeža. Pri tem so Italijani zavzeli Sardo, ki je važna strateška točka, ki dominira nad karavanskimi poti v vsej tej pokrajini. Tam je tudi voda.**

Sedaj je sultanat Aussa prešel v oblast Italije in italijanske kolone so prišle v največjo bližino Desijeja z ene strani, na drugi strani pa so italijanski odelki še blizu jezera Ašangi. Italijanske kolone so bile pri svojem napredovanju stalno prav blizu sovražnih oddelkov, ki so jih napadali, zadnjih 60 km pa so italijanske čete prekoračile tako, da so vnaprej dobile odmerjene količine vode. Zadnje dni je bilo oskrbovanje z letali zelo težko, ker je dež oviral pristajanje letal.

Cesarjeva armada beži

Rim, 1. aprila. Poročilo št. 171 pravi: Na področju jezera Šanga v smeri proti Kvoramu se je včeraj 31. marca vršila velika bitka. Vojska abesinskega cesarja z vso gardo, oborožena z modernim orožjem vseh vrst, je napadla naše postojanke **južno od Majcena. Bitka se je končala s popolno zmago našega orožja.** Abesinski napadi so trajali od 6 zjutraj do 18 zvečer in so bili izvedeni deloma frontalno, deloma ob bokih. Ti napadi so bili odbiti. Naše čete so prešle v protinapad in pognale sovražnika v beg. Sovražnik beži po dolini Mekan. Naši topovi in letala ga neprestano obstreljujejo. Abesinski cesar je osebno vodil svoje čete k napadu. Izgube sovražnikov cenijo na 7 tisoč. Med njimi je tudi veliko število nižjih poveljnikov. Vojni plen je ogromen. Naše žrtve znašajo 12 oficirjev mrtvih, 44 ranjenih, nacionalnih vojakov je padlo 51, ranjenih je 152, eritrejskih je ranjenih in padlih okrog 800. Naša letala so posegla zelo učinkovito v potek bitke. Po pričevanju ujetnikov je poseglo v boj okrog 20.000 Abesincev, pod osebnim vodstvom abesinskega cesarja, ki je osebno vodil napad na naše levo krilo.

Na zapadnem bojišču so naše čete prodrle južno od Adi Remoza. Prebivalstvo jih povsod pozdravlja. Našemu poveljstvu v Adi Remozu so se prijavili malone vsi poglavarji pokrajine Uolkaid. Na somalskem bojišču so naša letala obstreljevala sovražne kolone južno od Dagaburja.

Gondar padel

Gondar, 1. aprila. b. **Italijanski motorizirani oddelki so uspešno zasedli v torek mesto Gondar ter se ustavili v neposredni bližini britanskih interesov, blizu jezera Sana. Mesto Gondar leži približno 20 milj od omenjenega jezera, kjer izvira modri Nil, ki ne namaka samo britanskega in egiptskega Sudana, temveč tudi najplodnejša polja samega Egipta. Mesto Gondar so zasedle ital. avtomobilske kolone, ki so bile sestavljene iz 5000 najboljših italijanskih vojakov s severnega bojišča pod vodstvom glavnega tajnika fašistične stranke Staracea, ki je prišel iz Rima nalašč zato, da izvede to delikatno nalogo. Hitro napredovanje italijanskih motornih oddelkov, pred katerimi so popreje letala bombardirala vse pokrajine, je omogočilo stvaren uspeh. Zasedba tega mesta ima za abesinsko armado usodne posledice, ker je sedaj odrezana od vseh karavanskih poti, po katerih je dobivala hrano iz Sudana. Zasedbo Gondarja pa smatrajo z mednarodnega gledišča važno tudi zaradi tega, ker to mesto leži tik ob britanskem interesnem območju. Italijanska vojska je bila zadnje tedne zelo zaposlena s prevzemanjem novega vojnega materijala, med katerim je bilo nad 200 novih tankov, ki so jih dobavili povečini Amerikanci. Ta materijal je prispel ravno za sedanjo akcijo italijanske armade in je mnogo pripomogel k uspehu.**

Spremembe taksnega zakona

Belgrad, 1. aprila. AA. § 26 finančnega zakona za leto 1936/37, ki je danes stopil v veljavo, uvaja te-le važne izpremembe taksnega zakona:

1. Na objave, ki jih lepijo na okna, zide, vrata itd., se znižuje taksa iz točke 1 tarifne številke osem z 1 Din na 50 par, za trajne reklame pa je znižana taksa iz točke 2 te tarifne številke na 40 do 250 Din namesto dosedanje takse, ki je znašala 60 do 500 Din.

2. Taksa iz 5 opombe k tarifni številki 10 na kupone oziroma dividende ostane 1%. Na tantijeme pa, ki ne spadajo pod uslužbenski davek iz čl. 96 zakona o neposrednih davkih, se plača kot taksa 10%, na druge tantijeme pa 1%. Ta določba velja tudi za take dividende oziroma tantijeme, ki so odrejene oziroma bodo odrejene za poslovno leto 1935 ali za kakšno drugo poslovno leto, zaključeno po 31. decembru 1935.

3. Člen 15 taksnega zakona je z veljavo za vso državo takole izpremenjen: Vloge, prošnje, pritožbe, tožbe itd., ki jih osebno izroče in ki ne spadajo pod zakon o sodnih taksah, ni mogoče sprejeti, če niso opremljene s predpisano takso. Ako pa prispejo te vloge brez takse ali z nezadostno takso po pošti, se uvedejo v protokol in izroče oblastvom s tem, da se vlagatelji pozovejo, naj plačajo predpisano takso, ker se sicer vloga ne bo obravnavala, preden ne položi predpisane takse. Oblast, ki ji je vloga poslana, bo pozvala vlagatelja, da plača potrebno takso v 30 dneh, ker bo sicer smatrala, da vloga sploh ni bila vložena.

4. Obrestna mera iz odstavka 2 čl. 32 taksnega zakona, je znižana z 8% na 6%. Eksekutivni stroški za poravnavo rednih in kazenskih taks iz postavke 3 istega člena znašajo sedaj a) za izročen pismeni opomin 1 Din, če dolg ne presega 200 Din, 0.5% od vsega dolga, ki presega 200 Din in ki ni večji od 10.000 Din, in 1% od dolga, ki presega 10.000 Din, b) za popis in zaplembo stvari 5 Din, če dolg ne presega 500 Din, 1% od dolga, ki presega 500 Din in ne presega 10.000 Din, in 2% od dolga nad 10.000 Din.

5. Takso na račune, note, poročila in podobno iz tar. štev. 34, je treba plačati samo, če se ti računi dejansko izdajo. S tem je ukinjeno dosedanje obvezno izdajanje računov. Ta taksa znaša sedaj: za vsote nad 50—100 Din 1 Din, nad 100 do 500 Din 2 Din, nad 500 do 1000 Din 3 Din, nad 1000 Din pa 5 Din od vsake pole. Računi do 50 Din so prosti takse, tudi če se izdajo. Taksa na kreditne knjižice iz točke 3. iste tarifne štev. je povišana s 5 na 10 Din. Že plačana taksa za nabavljene taksne obrazce za račune se ne vrne več.

6. Kazen za izvrševanje obrti brez pooblastila ali dovoljenja iz čl. 52. taksnega zakona se zniža s trojnega na enkratni znesek redne takse.

7. Prva opomba iz tarifne številke 92. takšnega zakona, po kateri je bilo za trgovske, obrtniške in druge obrate plačati poleg takse za dovoljenje tudi takso za protokolacijo, čeprav protokolacija za te obrate ni bila obvezna, je sedaj razveljavljena.

8. Oproščene so vse kazni, izrečene proti zadrugam, njihovim zvezam in njihovim funkcionarjem za taksne prestopke iz tarifne štev. 12, opombe 62, 81 in 92 taksnega zakona, zagrešene do 31. januarja 1936. To velja za dopolnilno prenosno takso, za točilno takso in takso za trgovske, obrtne in druge obrate. Postopek, v kolikor je glede teh kršitev v teku, se ustavi, če so pa že izrečene razsodbe, se kazen ne bo plačala, že plačane kazni pa se ne vrnejo.

9. Prevoz s tovornimi avtomobili na cesti iz Kotora do Peči in v kraje, ki so dosegljivi samo po tej cesti, ni podvržen taksi iz točke 2. tar. štev. 101 taksne tarife.

Dobri gospodarski odnošaji med Jugoslavijo in Nemčijo

Zagreb, 1. aprila. AA. Po zaključitvi gospodarskih razgovorov med Nemčijo in Jugoslavijo je izšlo tole sporočilo:

S trgovin. pogodbo med Nemčijo in Jugoslavijo, sklenjeno 1. maja 1934, sta se ustanovila nemški in jugoslovanski državni odbor za urejanje in pospeševanje jugoslovansko-nemškega trgovinskega razmerja, zlasti za izvedbo trgovinske pogodbe. Ta dva odbora sta imela 17. marca t. l. v Zagrebu svoj drugi sestanek in sta danes končala svoje delo. Na tem drugem sestanku sta odbora imela priložnost popolnoma proučiti vsa gospodarska vprašanja, nastala med Nemčijo in Jugoslavijo lansko leto in se posvetovati o odstranitvi težkoč, ki so se tu pa tam pojavila Posebna naloga obeh odborov je bila poskrbeti, da se najdejo pota in načini, kako bi se približno izenačil obojestranski izvoz in uvoz, ker je to glavni pogoj za zravnanje plačilne bilance in za pravilno delovanje plačilnega prometa, ki že zdavnaj obstoji med Nemčijo in Jugoslavijo. V tej smeri sta odbora našla rešitve, ki so v tolike zadovoljive, ker ne terjajo, da bi se to izravnanje bilance izvršilo z omejitvijo trgovinskega prometa, temveč z njegovim obojestranskim povečanjem prometa v nekaterih panogah, kjer bi prišel v poštev dopolnilni uvoz, ki presega meje dosedanje obojestranske izmenjave blaga. — Naposled so tudi našli način, kako naj se omogoči tujski promet med Nemčijo in Jugoslavijo. Od dneva, ko stopi v veljavo današnji sporazum, bodo mogli nemški izletniki laže potovati v Jugoslavijo kakor doslej, naši pa v Nemčijo.

Poprava krivic

Belgrad, 1. aprila. m. Z dekretom poštnega ministra je postavljena Ivanka **Bizjan** za pogodbeno poštarico v Novi vasi pri Rakeku. Omenjena poštarica je imela že za časa prejšnjih režimov pogodbeno pošto v Polhovem gradcu. Ker pa njen mož pri zadnjih občinskih volitvah ni volil liste JNS, ji je prejšnji režim v 24 urah brez navedbe razloga odvzel pogodbeno pošto.

Dunajska vremenska napoved: milo, menjajoče oblačno vreme, v enem ali dveh dneh bo najbrž zopet deževalo.

Banova izjava za „Slovenca“

Ban dr. Marko Natlačen o banovinskem proračunu 1936-37

Ljubljana, 1. aprila.

Davi ob 8 se je z ekspresnim vlakom vrnil v Ljubljano ban dravske banovine dr Marko Natlačen, ki se je v zadevi banovinskega proračuna pet dni mudil v Belgradu. Bana je na tem službenem potovanju spremljal tajnik dr. Kovačič. G. ban je danes popoldne sprejel našega poročevalca ter mu podal naslednjo izjavo:

»Proračun dravske banovine je bil odobren z odlokom ministra financ z dne 30. marca t. l. Kakor znano je razpravljal o tem proračunu banski svet na svojih sejah v času od 17. do 22. febr. t. l. Banska uprava je predložila finančnemu ministru proračun bistveno one vsebine, kakor je bil predmet razprav banskega sveta. Finančni minister je proračun odobril, kar se tiče dohodkov in izdatkov, v oni višini, kakor mu je bil od banske uprave predložen.

Dohodki in izdatki proračuna izkazujejo skupno 127, 019.313 Din. V primeri s proračunom leta 1935-36 je novi proračun za 7,723.278 Din višji. Ta povišek odpade predvsem na kmetijski, tehnični, prosvetni oddelek, na oddelek za socialno politiko in narodno zdravje in finančni oddelek.

Kmetijski oddelek je v novem proračunu v primeri s proračunom za pret. leto dotiran s 15,161.568 Din, to je s poviškom 761.383 Din. Tehnični oddelek izkazuje izdatkov 38,008.567 Din in so ti izdatki v primeri s preteklim proračunskim letom zvišani za 1,161.902 Din. Oddelek za soc. politiko in nar. zdravje je dotiran z zneskom 41,828.381 Din, povišek v primeri s preteklim letom pa znaša za ta oddelek 2,866.762 Din. Izdatki prosvetnega oddelka so določeni na 7,953.410 Din in znaša povišek 319.681 Din.

Kar se tiče višine dohodkov, je bil proračun v finančn. ministrstvu v nekaterih točkah izpremenjen. Tako se je zlasti znižala banovinska doklada na državne neposredne davke od predlaganih 53% na 50%. Črtane so nekatere trošarine in sicer na ocetno kislino, na riž, kavo, čaj, kakao in na kalcijev karbid. Finančni minister tudi ni odobril davščine na vodne sile, katere donos je bil v predlogu banske uprave proračunan. Izpadla je tudi od banske uprave predvidena državna dotacija v znesku 2,700.000 Din.

Dohodki, ki na ta način izpadejo iz proračunskega predloga, pa se bodo krili: dravska banovina prejme iz skupnega fonda, v katerega se bodo stekale trošarine na ocetno kislino, kavo, riž, čaj, kakao itd., ki jih bo odslej pobirala država sama v ta namen, da iz njih dotira banovino, znesek 5,800.000 Din. Razen tega bo dravska banovina prejela iz državnega fonda, v katerega se bo stekal povišani poslovni davek, znesek 2,900.000 Din. Zneski, ki jih bo dravska banovina prejela iz skupnih trošarin in iz poviška poslovnega davka, to je z zneskom 8,700.000, so kriti vsi oni dohodki, ki so bili predvideni v predlogu proračuna in ki so, kakor sem že omenil, odpadli. Tako izkazuje odobreni proračun natančno isti znesek, kakor je bil določen v proračunskem predlogu samem.«

Domači odmevi

Mnenje pravnikov o občinskem amendementu dr. Kramerja

Belgrad, 1. aprila. O amendementu, ki ga je v senatu spravil na varno dr. Kramer in ki predpisuje notranjemu ministru ter banom povsem novo določbo o razreševanju občinskih svetov, je mnenje uglednih belgrajskih juristov naslednje: **Ta amendement je prava pravna zabloda.** Je v očitnem protislovju z določbami § 129 in 130 zakona o občinah. Splošno se tu označuje Kramerjev amendement samo kot tolmačenje teh dveh členov. Zakon pa je mogoče tolmačiti le, v kolikor ni ta jasen ali ni popoln. Nikakor pa ne gre, da se zakon tolmači v tem primeru. To tolmačenje je tudi v očitnem protislovju z vsebino zakona. Nemogoče je, da bi mogel imeti ta amendement zakonito veljavnost, v kolikor nasprotuje členoma 129 in 130, ki ostaneta še nadalje v veljavi. Po mnenju pravnikov se zato državna oblastva in sodišča ne bodo mogla smatrati vezana na ta amandement, v kolikor bi v konkretnih primerih prišla z njim v nasprotje z zakonom samim. Čuditi se je le, kako je mogel sprejeti takšno spremembo senat, v katerem je tudi mnogo več ali manj starih pravnikov. Da je večina senata glasovala za tako spremembo, ki je pravno nemogoča in nesmiselna, je pač najboljš dokaz, da tu ni šlo za kakšno načelno borbo, marveč, da so očetje tega zakona vodili borbo samo zoper obstoječi režim in njegove sedanje predstavnike. Naloga vlade bo, da najde sredstva in pota, da se ta nesmiselna določba čimprej odpravi in da se tako očisti naša zakonodaja.

Spremembe občin

Belgrad, 1. aprila. m. Minister za notranje zadeve dr. Anton **Korošec** je podpisal uredbo o izročitvi krajev Hrušica in Pangrčgrm iz občine Brusnice in priključitvi občini Šmihel-Stopiče, okraj novo mesto, ter uredbo o ustanovitvi občine Št. Peter, okraj Novo mesto. S to uredbo se izločijo iz občine Prečna katastrske občine Št. Peter, Češnjica, Harinja vas in Ždinja vas ter se ustanovi nova občina Št. Peter s sedežem v Št. Petru.

Občina Strigova iz Čakovca v Ljutomer

Belgrad, 1. aprila. m. Zastopnik pravosodnega ministra g. Dragiša Cvetković je včeraj, 31. marca izdal uredbo, s katero se ozemlje občine Strigova prideli iz sodnega okraja Čakovec k sodnemu okraju Ljutomer. Sprememba sodnega področja stopi v veljavo 1. junija letos in mora okrajno sodišče v Čakovcu vse spise, ki bodo do tega dne rešeni, odati okrajnemu sodišču v Ljutomeru. Ravno tako se mora izročiti zemljiška knjiga vse občine Štrigova okrajnemu sodišču v Ljutomeru. Vsi rešeni spisi ki se nanašajo na območje občine Štrigova, pa ostanejo v arhivih čakovskega okrajnega sodišča in bo morala odstopiti le posamezne spise, ki jih bo to sodišče potrebovalo. Predsednikoma apelacijskega sodišča v Ljubljani in v Zagrebu je naročeno, da do 1. junija ukreneta vse potrebno, da bo moglo okrajno sodišče v Ljutomeru nadaljevati sodno poslovanje, ki se nanaša na občino Štrigovo.

JRZ v Belgradu

Belgrad, 1. aprila. m. Na snočnjem političnem shodu, ki ga je priredil za XIV. volivni okraj akcijski odbor JRZ za mesto Belgrad, je med drugimi govoril tudi bivši minister dr. Voja Janjič, ki je v svojem daljšem govoru obširno poudarjal zasluge notranjega ministra dr. Antona Korošca, ki jih ima za ustvaritev naše države. Z ozirom na to je Voja Janjič, ko je govoril o organiziranju nove stranke, izjavil: »Mi imamo svoje tri šefe, ki so dr. Stojadinović, dr. Korošec in dr. Spaho. (Medklic: Živijo!) Da pričnem s tem našim najsevernejšim bratom dr. Korošcem! Dr. Korošec ima v naši državi, pa ne samo v naši državi, marveč tudi izven nje, veliko avtoriteto. To je človek, ki ima zgodovinske zasluge pri ustanovitvi te države, človek, ki je imel državljanski pogum tedaj, ko je avstro-ogrska monarhija bila silna in močna, ko je imela milijone mobiliziranih vojakov. To je tisti človek, ki se je upal v dunajskem parlamentu jasno in odkrito povedati: »Jugoslavija mora pripadati Jugoslovanom!« On vodi naše brate Slovence, katerih 95% stoji za njim in ki so takoj vstopili v organizacijo JRZ. Pa ne samo to, da so vstopili vanjo, temveč so v treh mesecih izvedli podrobno organizacijo, ki deluje kompaktno in mora nam služiti vsem za primer, kako se je treba organizirati in kako je treba voditelje spoštovati in jim slediti.«

Dogodki v Zagrebu

Leta 1931 je bil pred okrožnim sodiščem v Zagrebu trgovec Stjepan Javor iz Zagreba po čl. 1. točka 1, 5 in 6 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi obsojen na 20 let robije. Stol sedmorice v Zagrebu je dne 26. avgusta 1931 to obsodbo potrdil. **Dne 20. marca 1936 je bil ta obsojenec na ukaz kraljevih namestnikov pomiloščen in mu je bila kazen zmanjšana na 7 let robije.** Po obsodbi so kaznjenca odpeljali v Lepoglavo, potem pa v kaznilnico v Sremsko Mitrovico. Dne 5. decembra 1935 ga je uprava zavoda radi potrebne operacije na kili poslala v banovinsko bolnišnico v Sremki Mitrovici. Po prestani operaciji je bil oddan nazaj v kaznilnico. Radi operacije in radi visoke starosti (59 let), je Javor precej oslabel. Dne 20. marca letošnjega leta je bil sprejet v kaznilnično bolnišnico radi vnetja pljuč, kjer je dne 27. marca umrl. V času te bolezni ga je večkrat pregledal zdravnik dr. Belošević, specijalist za notranje bolezni iz Zagreba, toda Javorjevo zdravje je bilo že preveč omajano, zdravniška pomoč mu ni mogla rešiti življenja. Tako je vsled obsodbe iz leta 1931 umrl v kaznilnici oče štirih otrok.

Njegovo truplo so prepeljali v Zagreb. Ob pogrebu pa so se dogodile demonstracije, ki so zopet zahtevale smrtne žrtve, ki pa nimajo s političnimi organizacijami in nameni hrvatskega naroda nobene zveze, ampak so povzročene od teh podtalnih elementov, ki vsako zbiranje množic izrabijo za svoje prikrite politične cilje. Policija je hotela izgrednike, ki se, kakor se je izkazalo, ne marajo pokoriti niti političnemu vodstvu Hrvatov, niti oblastem, ampak samo svojemu neodgovornemu vodstvu, razgnati. Množica je izropala več trgovin, tudi z življenjskimi potrebščinami. V spopadu je bilo 38 oseb ranjenih — od katerih je eden že v bolnišnici umrl, — trije pa so padli na mestu mrtvi.

Tako se še v tem času, ko je že tudi na Hrvatskem zavladalo povsem drugačno ozračje, kažejo žalostne posledice podtalne agitacije, ki vsako priliko izrabi v svoje namene.

Šest strelov v ženski bolnišnici

K našemu poročilu o razburljivem dogodku v ženski bolnišnici navajamo še sledeče podatke, kakor jih je ugotovila policijska preiskava:

25 letni puškarski pomočnik Viljem Kramar je imel ljubavno razmerje s 23 letno Marijo Pančurjevo, ženo Stanislava Pančurja, materjo 3 otrok. Bolno Marijo sta danes hkrati obiskala njen mož in Kramar. Bolnica, Amalija Koroščeva, ki je ležala v isti sobi, se je zgražala, da obiščeta Pančurjevo hkrati njen mož in ljubček. Kramarja je to ujezilo, izvlekel je revolver, ter pričel streljati. Prvi strel je oddal na Koroščevo, ki je pa ni zadel, temveč ji je strel samo prestrelil lase ter se odbil ob zidu in prestrelil brisačo. Naslednji streli so veljali Pančurju, ki ga je trikrat zadel, dva strela pa sta se odbila od tal. Skupno je oddal Kramar 6 strelov. V bolnišnici je seveda nastala panika. Na obisku je bil tedaj tudi mož Koroščeve, krojaški pomočnik Ciril Korošec, ki je bil pravtako v nevarnosti. Kramar je po dejanju izginil, ter ga do večera še niso našli. Pančurjevo stanje je smrtno nevarno.

Osebne vesti

Belgrad, 1. aprila. m. Z odlokom poštnega ministra je postavljen v istem svojstvu v 3. brzojavno telefonsko tehnično sekcijo v Ljubljani, s sedežem na Bledu, Miroslav **Cerkvenik,** tehnični manipulant Ttt sekcije Ljubljana.

Belgrad, 1. aprila. m. Predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović je sprejel danes dopoldne v svojem kabinetu v zunanjem ministrstvu francoskega poslanika de Dampierra.

Belgrad, 1. aprila. m. Po daljšem bolehanju je v Belgradu umrl Jovan Aleksijević, načelnik finančnega ministrstva v pokoju.

Belgrad, 1. aprila. m. Zaradi potrditve proračuna mariborske mestne občine je prispel semkaj mariborski župan dr. Alojzij Juvan.

Belgrad, 1. aprila. m. Minister za socialno politiko in narodno zdravje ter zastopnik pravosodnega ministrstva Dragiša Cvetković je odobril en vagon koruze za občino Rajhenburg in Senovo.

Belgrad, 1. aprila. m. Na iniciativo gospodarskega sveta Male zveze se vrše priprave za konferenco vseh gospodarskih zbornic kraljevine Jugoslavije, kraljevine Romunije in republike Češkoslovaške. Konferenca bo verjetno meseca maja točen datum pa še ni določen.

*

Malta, 1. aprila. AA. (Havas.) Danes je izšla vladna naredba, ki odreja za gotova predavanja na vseučilišču na Malti angleški predavalni jezik. To velja zlasti za predavanja na medicinski fakulteti.

K odgovoru g. Janeza Puclja

Dobrépolje, 31. marca.

K pogrebu mučeniške smrti velikolaškega rojaka in učitelja Franceta Pečka je naša fara poslala častno zastopstvo. Kako tudi ne? Poznali smo pokojnika z vseh strani, prav z vseh. In vemo, da je bil žrtev brezprimernega strankarsko-političnega sovraštva. Velike Lašče so pokojnika pokopale veličastno: do 3000 ljudstva ga je spremilo na pokopališče: mirno, nemo, z molitvijo na ustnih. Prej bo prešel ta naš rod, predno se bo izbrisal silni vtis, ki ga je ta pogreb napravil na ves dobrépoljski, turjaški, velikolaški, svetogregorski trikot.

Vedeli smo, da bo g. senator odgovoril. Dobro ga poznamo. Še od tistih časov, ko je vsake nedelje med prvo sv. mašo k nam prihajal prodajat iz sosedne fare govedino. Pa smo vsebino njegovega odgovora kar vnaprej uganili. Z gospodom Pucljem je namreč vsaka polemika nemogoča. Tudi na shodu. Le primite ga resno za jezik. Nikamor ne pridete. Gre mu le za efekt. Zato ga more ugnati le bližnji rojak, ki so mu poznane vse lokalne razmere in intimnosti Pucljeve rodbine in okolice. Ob takem pa tugi g. senator izgubi živce. Zato smo že doživeli, da je na javnem shodu ob pomanjkanju vseh argumentov pokazal — jezik. Poslanec in minister! Pokojni Peček je bil senatorjev rojak. Imel je srednjo šolo z maturo, par letnikov bogoslovja in špecijelni učiteljski tečaj. Poleg tega je bil mož izredne naravne inteligence. Ne vase pogrezujen. Človek altruizma in tovarištva. Silno toleranten. In tudi v nasprotnih vrstah ni imel sovražnikov. To lahko potrdijo njegovi sošolci-inteligentje. Tak človek se je nujno moral zaplesti v boj z g. Pucljem, z njim, ki vsaj lokalno, kot bi rekla pesem »v vsako luknjo vtakne nos«. In je bil g. senatorju tudi kos. Kos z g. Puclju lastnimi argumenti. Postavimo: Ko se je g. senator v mučeniški pozi Matije Gubca delal edino pravega kmeta in kmetijca, se je utegnilo pripetiti, da ga je pokojnik vprašal, kakšen kmet da je bil g. senator med svetovno vojno, ko je velikolaška gospoda dobivala iz njegove mesarije meso, kmetje pa parklje in gobec? Zakaj da napada poslanca župnika Škulja, ki je njegovi ženi med vojno pomagal do vojne podpore? — itd., itd. Tak človek je seveda bil za g. Puclja trd oreh.

Vidite, in sedaj je g. senator odgovoril v »Jutru«. Tu doma smo kar vedeli, da bo rekel približno tako besedo. On, o katerem je — ne naše — nego napredno časopisje in javnost razglašala privatne intimne resnične ali izmišljene reči, katerih se nočemo dotikati. Zakaj, če bi g. senator ne segal v **javno** življenje, ne bi se mi brigali za njegove, včasih gorostasne izjave. Ko smo n. pr. pri nas čitali, da je on bivši dolgoletni poslanec in minister, sedaj celo senator, govoričil v senatu, da njegova žena ob misijonu leta 1920 ni dobila odveze, smo se držali za glavo: no, smo dejali, ta je pa res Janezu podobna! Še ženo blati! Vsak človek na deželi ve, da imajo misijonarji še posebno pooblastilo odpuščati grehe, tudi take, katerih odveza je sicer pridržana škofu. In sedaj ugiblje ves ženski svet pri nas, kaj je g. senatorju padlo v glavo, da je šel in ob pobijanju klerikalnega zmaja dal ljudem v zobe svojo lastno ženo!? Pravijo, da sreča Tirolca pamet, ko spolni 40 let. Pa so, ki jih ne bo srečala vse življenje.

Smatramo, da blato, ki ga je na pokojnika v »Jutru« hotel vreči g. senator Pucelj, pada nanj samega. On, ki nam je prizadejal silno gorja. On, ki si je v paševanje lastnih rojakov najel Adalberta Platzerja, bivšega okrajnega načelnika v Kočevju, ki je gazil korak za korakom zakon, zapiral naše ljudi po nedolžnem, jih kaznoval v težke tisočake ter z žandarji strahoval največje poštenjake. Saj je n. pr. našega rojaka Strnada, dobrépoljskega župana odnosno njegovo hišo, žandarmerija pod vodstvom samega poveljnika kočevskega voda obstopila kar v »švarmliniji«! Le v Velikih Laščah se je moglo pripetiti, da je ob premovanju goveje živine uradni živinozdravnik z volivnim imenikom v roki klasificiral goveda. Le pod paševanjem g. Puclja se je moglo pripetiti, da se je Stružanom ob strahovili bedi in povodnji 1933 obljubovalo po 100 din in po ene cajgaste hlače, ako volijo Pucljevega priganjača. Le on more izpraševati »Slovenčevim« urednikom vest, zakaj da bolje ne vedo, kam je bil prav za prav pokojnik premeščen, češ, da ni čudno, ako potem pošta ni mogla dostavljati pisem. Tega pa menda g. senator ne bo trdil, da pokojnik ni vedel, odkod je bil premeščen, in vendar njegova pisma niso dosegla Jontes-Pečkove gospe, vdove razžaloščene.

To povemo g. senatorju: roke našega ljudstva so vprav plavale po njem in njegovih ovaduhih. Zavedni katoliški možje smo storili vse, da so se te roke povesile. Če bo šel preko vseh meja, naj gleda sam. Mera ljudskega potrpljenja je do vrha polna. Naj se g. senator brije norca iz kogar se hoče. Iz nas se ne bo več. Poskrbeli bomo, da bo sam norec ostal.

Slovenska podjetnost si utira pot

Poskusna vožnja z novim avtobusom

Ljubljana, 1. aprila.

Razvoj Slovenije, ki jo nekateri po pravici imenujejo »drugo Švico«, je gotovo pri srcu vsakemu zavednemu slovenskemu človeku. Z veseljem moramo zato pozdraviti vsako novo pridobitev, ki nastane iz žive potrebe in stremljenja, da zbliža, poveže naše lepe kraje med seboj ter tako omogoči domačinom in tujcem, da se na čim udobnejši način seznanijo z naravnimi krasotami naše domovine. Če pogledamo za nekaj desetletij nazaj, ko je bil avtobusni promet komaj v svoji začetni fazi, dobimo jasno pravo sliko napredka, ki smo ga dosegli v zadnjih letih tudi na tem področju. In kar je glavno: ta napredek je plod slovenske podjetnosti, slovenske delavnosti, ki dela čudeže in gradi sebi in našim zanamcem mogočen spomenik življenjske sile in volje do obstoja. S tega vidika moramo pozdraviti tudi nov uspeh, ki je obogatil naš tujski promet: izletni avtobus potovalne in izletne pisarne g. M Okorna, ki je bil pravkar postavljen v promet in je v nedeljo na poskusnem izletu v Dobrno srečno prestal svoj krst.

Kakor znano, prireja ljubljanska Prosvetna zveza že nekaj let redne izlete v inozemstvo, odkoder se vrača bogatejša za marsikatero pobudo, s katero potem okoristi naše ljudi Na podlagi teh izkustev je bil napravljen tudi novi izletni avtobus. Pri njegovi gradnji so bili upoštevani vsi nasveti za izpopolnitev in modernizacijo. Sam tajnik Prosvetne zveze g. Zor je v pozdravnem govoru, ki ga je imel na cilju poskusne vožnje, naglašal, da je novi avtobus višek udobnosti, ki ga more moderno prometno vozilo nuditi izletnikom. V njem je prostora za 28 oseb ter je opremljen z najpraktičnejšo »zračno napravo«, ki si jo more kdo misliti: streha se da poljubno odpirati in zapirati tako, da je v avtobusu ves čas svež zrak. Razen motorja in šasije, ki ga je dobavila avstrijska tvrdka Saurer, so vsi drugi avtobusni deli delo slovenskih obrtnikov. Tapetniška dela je napravila tvrdka g. Balantača iz Šiške, mizarska dela karoserije pa tvrdka g F. Rojine iz Šiške. Avtobus je last avtobusnega podjetja g. J. Goričana, s katerim ima [illegible] orn, lastnik izletne pisarne na Tyrševi cesti pogodbo, da razpolaga z avtobusom skozi vse leto ter ga posoja Prosvetni zvezi in Putniku za prirejanje izletov v inozemstvo, a tudi g. Okorn sam bo v lastni režiji organiziral več izletov.

Novo prometno vozilo je na poskusni vožnji v Dobrno prekosilo vse pričakovanje povabljenih izletnikov. Že na potovanju tja so imeli izletniki priliko občudovati prednosti in vrline novega avtobusa, ki je z največjo lahkoto obvladal vse krivine in strmine zloglasnega Černivca, nazaj gredé pa so strmeli nad veliko brzino. A tudi zunanje lice novega avtobusa je takšno, da je povsod zbujal pozornost, tako zlasti v Gornjem gradu, kjer je bil semenj in natrpano polno ljudstva, ter v Dobrni, kjer so bile volitve in kjer so bili izletniki deležni tudi ljubeznivega sprejema v gostoljubni hiši tamkajšnjega župnika.

Novi avtobus je nov korak k modernizaciji tujskega prometa v Sloveniji. Izletna pisarna g. Okorna bo prirejala z njim stalne izlete v oddaljenejše kraje naše domovine, o Veliki noči pa priredi tridnevni izlet v Benetke in Padovo. Novega prometnega vozila se bo stalno poslu-ževala tudi Prosvetna zveza, ki priredi v kratkem kar tri izlete, in sicer v Rim, v Lurd in v Velehrad na Češko. Želji g. tajnika Zora, ki jo je izrekel v svojem pozdravnem govoru v Vojniku, da bi novo prometno vozilo spremljal božji blagoslov, se pridružujemo tudi mi, še posebej pa izražamo svoje zadovoljstvo, da si slovenska podjetnost čedalje bolj utira pot med svet in tako služi našim skupnim težnjam in stremljenjem.

Danes ob 16., 19·15 in 21·15 uri
Paula Wessely in **Willi Forst**
v prekrasnem, nepozabnem velefilmu
Tako se je končala ljubezen
Telef. 27-30 **KINO SLOGA** Telef. 27-30

† Logarjev ata

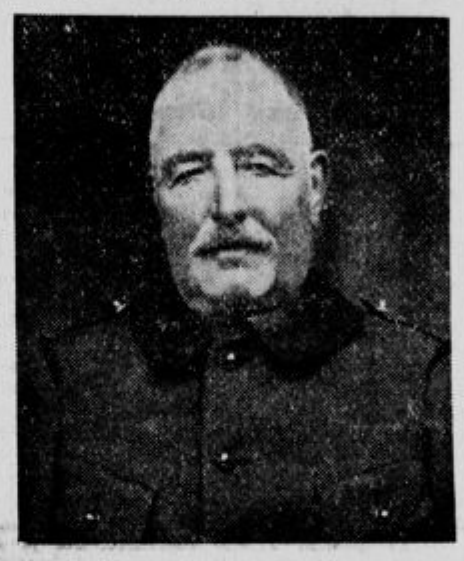

»Tisti, ki ga ljubiš, je bolan. Pridi in ga ozdravi!«

To vest sta poslali Gospodu žalostni sestri Marija in Marta o Lazarju. Isto so mi pisali Logarjevi v Gor. Radgono. Ko sem prispel v lepo Logarjevo dolino k smrtni postelji mojega starega prijatelja Logarja, so se mu ugašujoče oči še enkrat zaiskrile, ustnice so se premikale v prijateljski pozdrav. Roke mi ni več mogel podati. Z zadnjimi silami je od časa do časa izustil: »Zgodi se Tvoja volja in ob naši smrtni uri. Amen.«

30. marca ob 5 popoldne je zadnjič udarilo njegovo preblago srce. Žalostno je zapel zvonček v cerkvici Kristusa Kralja. Umrl je soustanovitelj te lepe planinske cerkve. Žalostno je odmeval srebrni zvok od globoko v dolino zasneženih gorskih velikanov, ki so se v znak tuge zavili v megleno kopreno, iz katere je začel na ozelenelo plan rositi, kakor da bi tudi gore sočustvovale z užaloščeno rodbino.

Logar Klemen se je rodil 1863. leta. Bil je daleč na okrog znana in spoštovana, markantna osebnost. S svojim plemenitim značajem, s preprostostjo in odkritostjo si je pridobil kmalu srca letoviščarjev, planincev in sploh vseh, ki so prihajali v znamenito Logarjevo dolino. Kdor ga je enkrat spoznal, ga je vzljubil kot moža, v katerem ni zvijače. Domačini in tujci ga bodo pogrešali, najbolj pa dom »Letovišče pri Logarju«, s katerim je v teku let jako dvignil tujski promet v tej gorski dolini.

Občini Solčava je 30 let odboroval. Radi bolezni je pred dvema letoma odložil čast farnega cerkvenega ključarja, botroval je župnijskemu velikemu zvonu in podružničnemu pri Sv. Duhu. Poleg kmeta Podbrežnika ima rajni Klemen največ zaslug, da se je pozidala mična cerkvica Kristusu Kralju, kateri je poklonil tudi zvon in ji bil vedno velik dobrotnik. Leto za letom sprejema v oskrbo oddiha potrebne duhovnike, katerih zagovornik je zmeraj bil. Zato mu je dal Bog srečo, da sta mu stala v smrtni uri ob strani dva duhovnika. Pokojni je bil vzoren gospodar, vnet zadrugar, ki je ob ustanovitvi solčavske kmetijske gospodarske zadruge kot dolgoletni načelnik vodil to prepotrebno napravo skozi začetne težave.

Rajni zapušča dobro ženo in devet krščansko vzgojenih otrok, ki jih je nenadna smrt 73 letnega očeta bridko zadela. Bog jih krepi in tolaži! Dragi Logar! Na svidenje pred prestolom Kristusa Kralja, ki si mu tako zvesto služil vse življenje!

Učenjak dr. Otmar Reiser umrl

Maribor, 1. aprila.

Sinoči je umrl v svojem dvorcu v Hrastju pri Pekrah pod Pohorjem učenjak evropskega slovesa dr. Otmar Reiser v starosti 70 let. Pokojnik je bil eden najbolj znanih evropskih ornitologov (ptičjeslovcev) ter je slovel zlasti kot kapaciteta za balkanski polotok in Malo Azijo. Pokojni dr. Reiser je bil 25 let kustos muzeja v Sarajevu ter je prepotoval večkrat ves Balkan in bližnji Orient. Gojil je najtesnejše stike s slavnim srbskim učenjakom Jovanom Cvijićem ter drugimi srbskimi in bolgarskimi znanstveniki. Napisal je veliko znanstvenih del s področja ornitologije. Deležen je bil zelo častnih odlikovanj ter je bil član mnogih znanstvenih institucij po vsem svetu. Po vojni se je stalno naselil v svojem idiličnem dvorcu visoko nad Pekrami na pobočju Pohorja. Vsako poletje je preživel na Dunaju, kjer je delal v tamošnjih muzejih, zimo pa je prebil na svojem posestvu v Pekrah. Živahno se je zanimal tudi za mariborsko okolico ter je še nedavno izdal dve zanimivi knjižici: Sv. Bolfenk na Pohorju in Ptiči mariborske okolice. Veliko zahvalo mu je dolžan tudi mariborski muzej, kateremu je uredil kompletno zbirko ptičev. Pokojnik izvira iz znane mariborske Reiserjeve rodbine, ki je dala mestu v preteklosti župane in odlične javne delavce. Na mrtvaškem odru leži doma, danes popoldne pred 4 uro ga bodo pa prepeljali na pokopališče v Studencih, kjer bo ob 4 položen k večnemu počitku. Bodi mu ohranjen časten spomin!

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Danijel Omerzu:

Vojna v Galiciji

I. OBLEGANJE PRZEMYSLA.

Od 20. septembra do 12. oktobra 1914.

Po umiku avstrijskih armad izpred trdnjave Przemysl, 150 km zapadno od nje, je general Kusmanek, poveljnik trdnjave, s svojo veliko posadko čakal prihoda ruske oblegovalne vojske, ki ji je poveljeval general Radko Dimitrijev, ki je nameravala z enim samim mogočnim sunkom trdnjavo zavzeti. Tako so se prve dni pojavljali mnogoštevilni kozaški oddelki, ki so poizvedovaje obkrožali velikanski trdnjavski pas, prešli reko San, ter trdnjavo tudi od zapada zaprli. Kozakom je od vseh strani sledila ruska pehota, ki se je zelo oprezno bližala trdnjavskemu pasu in zaključila železni obroč krog Przemysla. Trdnjavska artiljerija je pa sipala železo in podpirala svojo pehoto pri številnih dnevnih izpadih, ki je zdaj tu zdaj tam napadala rusko vojsko. Ta je svoj železni obroč zmeraj huje pritiskala proti utrdbam, se vkopavala in se bližala in bližala po rovih in jarkih visokim in močnim utrdbam, da jih kake lepe noči napade ter z naskokom zavzame. Strahotno je delovala trdnjavska artiljerija, ki je noč in dan obstreljevala vedno bolj bližajoče se Ruse. Neprenehoma in oglušujoče so grmeli topovi, da se je tresla vsa zemlja. Saj so tudi Rusi že prišli s svojimi daljnostrelnimi topovi, ter začeli s strašnim ognjem težkih topov obdelovati vzhodne utrdbe »Hurko« in »Siedliska«, to je vzhodna in glavna vrata trdnjave. Od teh je trdnjava takorekoč zavisela. Če bi padli, dobe Rusi v roke glavne ključe trdnjavskih vrat, potem bi se trdnjava težko držala.

Dne 2. oktobra so bili Rusi že tako daleč s svojimi pripravami za glavni napad, da so poslali svojega parlamentarca, podpolkovnika Vandamma, s pismom in pozivom generala Dimitrijeva, naj se trdnjava preda prej, preden se bo začelo strašno prelivanje krvi.

General Kusmanek, poveljnih trdnjave, pa parlamentarca ni hotel sprejeti. Bil je radi tega poziva užaljen in je dal parlamentarca po svojih višjih častnikih nemudoma odpraviti z zavezanimi očmi nazaj iz trdnjavskega območja. Ruski parlamentarec se je od avstrijskih spremljevalcev poslovil s pozdravom »Na svidenje«, Avstrijci so mu odzdravili: »Radi Vas bomo spet videli kot ujetnika!«

Medtem so Rusi vzhodnogališke železnice predelali na svoj širokotirni sistem ter so pripeljali pred Przemysl mnogo težke artiljerije, ki bi naj razrušila przemyslske utrdbe. Dne 3. oktobra je bil položaj trdnjave resen. Rusi so se pripravljali, da z naskokom zavzamejo utrdbe, prej so otvorili topovski ogenj s topovi najtežjega kalibra, katerih težke granate so udarjale po utrdbah ter jih rušile in pripravljale za naskok ruske pehote. Nekatere težke ruske baterije so se tako blizu utrdb namestile, da so obstreljevale tudi samo mesto; nad 60 težkih granat je padlo v notranje mesto. Povzročile so veliko škode, pa tudi velik strah in obup civilnega prebivalstva, ki je zbežalo in se poskrilo po kleteh. Nastopil je že drugi dan težke kanonade. Strašno je bilo nepretrgano grmenje topov. Kot bi se svet podiral pod nogami, tako se je tresla zemlja. Na dan 4. oktobra pa se je naenkrat dvignila ruska pehota. Kakor bi rasli iz zemlje, so se neštevilne množice spustile proti utrdbam. S krikom »ura« se je začela strašna borba na nož, borba na življenje in smrt, kakor jih je do sedaj le malo zaznamovanih v vojni zgodovini. Z nepopisno hrabrostjo so Rusi naskočili skoraj vse vzhodne utrdbe; vrstile so se vrste druga za drugo ter napadale visoke utrdbe. Uničujoče so kosile avstrijske strojnice in topovi po ruskih napadalcih, ki so, prezirajoč smrt, vedno znova napadali. Avstrijcem je že predla, kljub silnim utrdbam, zelo slaba. Neprestano jurišanje, ki je trajalo že drugi dan, je generala Kusmaneka silno zaskrbelo. Kaj bo, če ne pride pomoč od zunaj? Morda pa le ne bodo utrdbe zdržale teh silnih napadov, ki so postajali od ure do ure močnejši? »Trdnjava je v nevarnosti!« je bil klic trdnjavskega poveljstva glavnim avstrijskim armadam, ki so se medtem na novo zbirale pri Gorlicah in Wisloky. Prej kot je bilo določeno, so se te armade bližale Przemyslu, da ga še pravočasno osvobode železnega objema, ki je posadko že dušil. Tretji dan teh nepretrganih strašnih borb, dne 7. oktobra, se je Rusom posrečilo zavzeti en del silnih Siegliskih utrdb. Bil je že grozen boj na nož v sami notranjosti utrdbe, v takozvanih tranšejah, in stanje utrdb je postajalo že kritično. Še eno noč in Rusi bi bili zavzeli te važne utrdbe. Toda avstrijska armada, ki je hitela na pomoč ogroženi trdnjavi, je že pritiskala od zapada in stopila v ponoven boj z Rusi, ki so bili radi prihoda avstrijskih armad prisiljeni opustiti nadaljnje napadanje utrdb ter so se dne 8. oktobra začeli počasi odmikati od utrdb proti vzhodu na svoje vzhodne pozicije, tako da so še vedno s topovskim ognjem dosegali polje pred utrdbami. Popoldne 8. oktobra so prišle že prve avstrijske patrulje na zapadni strani v mesto, ki je bilo tako proti zapadu zopet v stiku z zaledjem. Na vzhodu trdnjave se je tik ob utrdbah razvila nova bojna fronta avstrijske armade, ki je tekla ob reki Sani, Jaroslav-Przemysl-Novemiasto do Karpatov. Rusi so imeli pri teh strahovitih napadih velikanske izgube. Gotovo bi se jim bilo posrečilo utrdbe zavzeti, da niso pritiskale z novo ofenzivo avstrijske armade, ki so hitele trdnjavi na pomoč. Pred utrdbami je ostalo na tisoče ranjenih in mrtvih ruskih vojakov. Cenili so, da so Rusi v teh krvavih borbah izgubili nad 15.000 vojakov. Velike izgube so pa imeli tudi Avstrijci. Posebno njihova honvedska pehota je mnogo trpela, ki je bila razmeščena po strelskih jarkih med utrdbami Hurko, Siedliska, Jakemanice in Popovice. Ker so se boji nadaljevali, ni bilo mogoče vseh teh padlih vojakov pokopati. Trupla so razpadala in povzročala silen smrad, ki je okuževal ozračje okoli utrdb. Šele 12. oktobra so bile prilike take, da so mogli pokopati te ruske junake. Na mestu, kjer so Rusi že udirali v trdnjavo, je ležalo nad 500 trupel. Zemlja je bila naravnost posuta z mrtveci. Bilo je ko žalosten panoptikum, kakor si ga nobena človeška domišljija ne more naslikati. Tu je ležal vojak na hrbtu z rokami v zraku, ki je krčevito držal še puško v roki, drugi zopet je visel na vrhu obzidja, z rokami se je oklepal roba in ko je dvignil glavo, ga je zadela smrtonosna krogla. Tam zopet je bil še eden, ki je imel odkrito in razstreljeno lobanjo, sedel je in držal v roki slušalo telefona ob ušesu. Zopet drugi je držal roke nad očmi, da se ubrani žarometnih žarkov. Tam zopet je nekdo čepel ob zidu s sklonjeno in prestreljeno glavo. Groza je obšla vsakogar, ki je gledal to strašno sliko. Zunaj na fronti pa so besneli novi boji, topovi so bobneli nepretrgano. V trdnjavi so popravljali in se pripravljali, če bo treba, še na najhujše. Rusi so dobivali nova ojačenja in razvijali so se hujši in hujši boji. V strelskih jarkih se je pojavila kolera na obeh straneh, ki je neusmiljeno pobirala svoje žrtve. Paničen strah se je širil med vojaštvom spričo te strašne kuge, ki je pobirala sedaj tu, sedaj tam svoje žrtve. V notranjem obrambnem pasu Przemysla so hitro postavili tako zvane kolerabarake. Take so stale v Kunkovcih in Ostrovu, kamor so dovažali obolele vojake vsak dan, kolikor niso že pomrli v samih strelskih jarkih. Tam, kjer se je pojavila kolera, so strelske jarke takoj zapustili, pa četudi v škodo svojega vojnega položaja. Strah pred kolero je bil mnogo hujši, ko pred granatami in kroglami. V takih okoliščinah so se razvijali ti krvavi boji od Jaroslava pa preko Przemysla-Magiere do Novemiasta. Avstrijci so se nadejali, da bodo na tej črti, z oporo na trdnjavo Przemysl in na utrjeni Jaroslav ob reki Sani mogli rusko prodiranje zadržati in ostati tu preko zime. Toda rusko vrhovno poveljstvo je te avstr. račune prekrižalo. (Dalje.)

Drobne novice

Zborovanje Slomškove družbe

Velikonočno zborovanje Slomškove družbe bo v torek, dne 14. aprila, ob 10 v unionski beli dvorani. Ob 9 bo služba božja v frančiškanski cerkvi. Peli bodo učitelji pevci in pevke. Na zborovanju bosta dve zanimivi predavanji. K obilni udeležbi vabi odbor člane in prijatelje.

Koledar

Četrtek, 2. malega travna: Frančišek Pavelski, spoznavalec; Leopold Gaj.

Osebne vesti

= **Promovirana** bo danes dopoldne ob 10 v zborničnih dvoranah na univerzi v Ljubljani za doktorja prava gdč. Donata Capuder, hčerka g. dr. Karla Capudra, bivšega prosvetnega načelnika in profesorja v pokoju. Iskreno čestitamo!

Radenska

mora bit' posebno sedaj spomladi stalno na Vaši mizi!

Od 15. maja dalje direkten vagon v prelepo Prlekijo do Radencev. Odhod ob 7·20 iz Ljubljane. Pridite že takoj v maju na spomladansko zdravljenje v Radence.

— **S položnicami**, ki so jih cenj. poštni naročniki prejeli v včerajšnji izdaji našega lista, naj se izvoli poleg naročnine za mesec april poravnati tudi morebitni zaostanek iz prejšnjih mesecev. — Naročniki »Ponedeljskega Slovenca« in pa naročniki »Slovenskega doma«, ki slučajno nimajo pri rokah položnic za ta dva časopisa, poravnajo lahko naročnino tudi po »Slovenčevih« položnicah, ako to jasno označijo na srednjem delu položnice.

— **Občinske volitve.** V nedeljo, dne 3. maja, bodo volitve občinskega odbora za občino Šenčur. Tej občini so bili z uredbo notranjega ministrstva z dne 11. decembra 1935 priključeni kraji Voglje, Voklo, Hrastje in Prebačevo, ki so bili izločeni iz občine Trboje.

— **II. razred v bolnišnicah ostane.** Včeraj dopoldne je prejel oddelek za socialno politiko in narodno zdravje pri banski upravi v Ljubljani od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje sporočilo, da je odlok, s katerim se s 1. aprilom ukinja II. razred v bolnišnicah, razveljavljen. II. razred ostane tedaj še naprej. Izdan bo novi pravilnik za bolnišnice, ki bo med drugim tudi to zadevo uredil.

TEL. 22-21 **KINO UNION** TEL. 22-21

Danes nepreklicno poslednjič ob 16, 19·15, 21·15 h

Lehárjeva najzabavnejša in najmelodijoznejša filmska opereta

CLO-CLO v glav. vlogi

Marta Eggerth, Hans Moser, Ida Wüst in Leo Slezak

— **V Službenem listu** kr. banske uprave dravske banovine od 1. t. m. je objavljen »Razglas o proračunu mestne občine ljubljanske za l. 1936-37 s pravilnikom o izvrševanju proračuna, z uredbo o pobiranju občinskih davščin, taks in doklad, naredbo o občinski davščini na potrošnjo in tarifo za občinsko trošarino in uvoznino« in »Objave banske uprave o pobiranju občinskih davščin za občine Besnica, Črenšovci in Drbetinci«.

— **Z avtom na Koroško** (Gospa Sveta, Celovec, Beljak itd.) za 2 dni se odpeljemo (čez Jesenice) velikonočni ponedeljek zjutraj. Podrobna pojasnila zastonj. Prijave do 7. aprila sprejema: »Po božjem svetu«, Ljubljana, Šentpeterska vojašnica.

— **Udeležencem zveznega občnega zbora v Ptuju,** ki se vrši 3. aprila t. l. ob pol 10 dop. v dvorani v Narodnem domu, je prometno ministrstvo dovolilo polovično vožnjo na državnih žel. Polovična vožnja velja od 1. do 5. aprila t. l. — Pozdravni večer pa se vrši 2. aprila t. l. ob 20 v gornji dvorani Narodnega doma. Za prehrano in prenočišča je preskrbljeno. Izleti v Haloze in Slov. gorice bodo 4. aprila t. l.

Motnje v črevih

omotica vsled zapeke se odpravijo z uporabo naravne

Franz-Josefove

grenke vode.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15485, 25. V. 35.

—**Iz Uršnih sel pri Novem mestu** se nam poroča: Tudi v hribovska naselja in revne cerkve prihaja prava domača umetnost. Na prošnjo uršenskega župnika je drage volje in požrtvovalno popolnoma brezplačno naslikala priznana naša domača umetnica iz Litije gdč. **Mira Pregelj dve umetniški sliki** na platno z oljnatimi barvami za božji grob naše cerkvice sv. Križa. Prva slika 100×60 cm predstavlja **križ in orodje pri križanju.** Postavila se bo kot nastavek stranskega oltarja. Silno pretresljiva je pa druga slika 60×100 cm, ki kaže **Jezusovo truplo v grobu.** Iz slike se zrcali še vse trpljenje prav po Iz 53. Zlasti obraz je čudovit izraz smrtnega boja. Lahko rečemo, da je malo cerkva — tudi farnih —, ki bi imele take umetniške dragocenosti. Zato pa bodi znani umetnici izrečena **javna zahvala** z željo, da bi gdč. slikarico božji blagoslov spremljal na njeni umetniški poti.

— **Nesreča na cesti.** Z motornega kolesa je v torek padel ter si zlomil levo roko 40 letni Emil Bižalj, banovinski cestni nadzornik iz Kočevja. Prepeljan je bil v bolnišnico v Ljubljano.

— **V prilogi Službenih novin** št. 74—XVI je objavljen »Zakon o islamski verski zajednici kraljevine Jugoslavije« in »Uredba o prodaji proizvodov iz državnih rudniških podjetij«.

— **Da boste stalno zdravi,** je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Ptuj

Občinska seja. V petek, 3. t. m. bo redna seja mestnega sveta. Na dnevnem redu je med drugim tudi prevzem Dijaškega doma v Ptuju po oo. minoritih.

Ljubljana

⊙ **Lepo slavje.** V nedeljo 22. marca je v zavodski kapeli Canisianuma v Innsbrucku prejel mašniško posvečenje g. Alojzij Pollak, sin ljubljanskega tovarnarja g. Karla ml. Pollaka. Posvetil ga je solnograški nadškof dr. Sigismund Waitz, obenem z 21 drugimi gojenci Canisianuma. Od teh je bilo 14 Amerikancev; nekaj njih domačih je iz daljne Amerike prišlo za ta dan v Innsbruck. Posvečenec bo imel novo mašo na belo nedeljo ob 9 v šentpeterski župni cerkvi v Ljubljani. Gospodu novomašniku, njegovima roditeljema in vsej njihovi družini k izredni sreči prav prisrčno čestitamo.

⊙ **Celonočno češčenje v stolnici** se prične drevi po skupni molitveni uri ob 9 in traja do 4 zjutraj. Iz knjige »Večna molitev«, ki je v cerkvi na razpolago, bodo možje in mladeniči opravili 9. uro: Češčenje Žalostne Matere božje. — Novodošli častivci najsv. Zakramenta si po svojih razmerah izberó poljubno nočno molitveno uro. Vhod v cerkev skozi zakristijo nasproti semenišča.

⊙ **Prevzem poslov na magistratu.** Z včerajšnjim dnem so dokončno bile likvidirane vse občinske uprave okoliških občin, ki so bile priključene Ljubljani. Mestna občina je včeraj prevzela prav vse posle, ki so jih do včeraj še izvrševali dosedanji občinski uradi oziroma v njihovem imenu uradi mestne občine. Zaradi temeljitih predpriprav je šel prevzem gladko, dasi je bilo zlasti včeraj potrebno mnogo izpraševanja in poučevanja v mestnih uradih. Z včerajšnjim dnem je stopil v veljavo tudi občinski proračun mesta Ljubljane, zlasti pa nove tarife pri trošarinah in užitninah. Nastale so neke nejasnosti ter so se posamezni linijski uradi včeraj ves dan obračali tako na predsedstvo, kakor tudi na ravnateljstvo dohodarstvenega urada za razna pojasnila. Kljub raznim zaprekam je včerajšnji dan, ki pomenja v razvoju Ljubljane važeč mejnik, potekel srečno.

Površnike in obleke

za gospode, najnovejši kroji, ima v zalogi

Fr. Lukič

Stritarjeva ulica

⊙ **O opremi alpinista** bo predaval nocoj v alpinistični šoli TK Skale prof. Marjan Lipovšek. Odličen predavatelj je znani klavirist, ki svoj prosti čas posveča alpinističnemu udejstvovanju.

⊙ **Iz seje personalnopravnega odseka.** V torek zvečer je bila seja personalnopravnega odseka, ki jo je vodil načelnik g. Avgust Novak. V razpravo so prišle prošnje za podelitev službenih mest, razpisanih 17. marca. Za dve razpisani mesti konceptnih pripravnikov je bilo 31 prosilcev — diplomiranih pravnikov. Za mesto mestnega desinfektorja 9 in za 40 služb pogodbenih dohodarstvenih paznikov 818 prošenj. Končna rešitev prošenj še ni padla.

⊙ **Za praznike razveselite** svoje drage z velikonočno šunko Klefiš, ki jo dobite pri tvrdki Fr. Kham, nasproti kina Union, telefon 29-69.

⊙ **V počastitev spomina** blagopokojnega g. Ivana Kneza je darovala rodbina A. za stolno Elizabetno konferenco 100 Din, gospa L. M. v isti namen tudi 100 Din. Bog plačaj!

⊙ **Razburljiv dogodek v ženski bolnišnici.** Včeraj okoli pol 2 popoldne je prišlo v ženski bolnišnici do razburljivega dogodka. 47 letni trgovski pomočnik Stanislav Pančur z Viča 125 je obiskal svojo ženo, ki leži v bolnišnici. Tam je bil tudi Viljem K., ki je prav tako obiskal Pančurjevo ženo. Baje goji K. do Pančurjeve žene nedovoljene simpatije. Med Pančurjem in Viljemom je prišlo do razburljivega prepira ter je Viljem podil Pančurja ven, Pančur pa Viljema. K. je naenkrat izvlekel revolver ter pričel streljati na Pančurja. Nanj je oddal tri strele. Prvi strel je zadel Pančurja v stegno, drugi nekoliko višje v trebušne mišice, tretji pa v hrbtenico. Pri zadnjem strelu je manjkalo samo pol centimetra, da ni krogla zadela hrbtenice, kar bi povzročilo smrtno rano. — Pančurja so prepeljali v splošno bolnišnico, kjer so ga zdravniki takoj operirali ter upajo, da ga bodo rešili. Viljem je po napadu pobegnil. Policija je uvedla o dogodku preiskavo.

⊙ **Davčna uprava za mesto v Ljubljani** objavlja, da dospe v smislu čl. 148 zakona o neposrednih davkih v I. četrtletju 1936 v plačilo: A. dne 1. aprila 1936 II. četrtletni obrok zgradarine, pridobnine, rentnine, družbenega davka, davka na neoženjene osebe, davka na poslovni promet in vojnice; B. dne 15. avgusta 1936 I polletni obrok zemljarine. Podrobnejša pojasnila so razvidna iz razglasov, nabitih na uradni deski davčne uprave za mesto v Ljubljani in mestnega načelstva v Ljubljani.

⊙ **Velik krompirjev sejem.** Sv. Petra nasip od Zmajskega mostu tja do Prešernove kavarne je bil včeraj natrpan do zadnjega kotička s kmečkimi vozovi. Bil je res velik sejem za semenski krompir. Opazovalcu se je od daleč nudila prav pestra in živahna slika. Na trg je bilo pripeljanih do 150 voz krompirja. Cenijo, da ga je bilo okoli 80.000 kilogramov. Tako veliko ga letos še ni bilo na trgu. Mnogi kmetje so nakupovali semenski krompir. Veliko je bilo povpraševanje po zgodnjem rdečem krompirju, ki je dosegel celo ceno do 1.50 Din kg na debelo. Beli krompir je padel od 1 na 0.80 Din kg. Krompir je bil večjidel že do 11 razprodan, ostalo je le nekaj voz. Semenski kifelčar je dosegel ceno 2 Din kg. Včeraj sta delovali kar dve tehtnici za tehtanje krompirja.

⊙ **Češnje in češplje v cvetju.** Pod Golovcem in tudi drugod v okolici že bujno cveto češplje in češnje. Tudi razno grmičevje se je že razcvetelo. Zato ni čudno, da so kmečki fantje prinesli včeraj na trg mnogo cvetočega grmičevja in celo vejice cvetočih divjih češenj. Pred Kresijo je bilo vse pisano butar in raznih cvetlic.

⊙ **Nesreča brezposelnega delavca.** Na živilskem trgu je v torek popoldne padel 51 letni brezposelni delavec Alojz Štrukelj ter se močno potolkel po glavi. Reševalni avto ga je prepeljal nezavestnega v bolnišnico. Včeraj se Štrukelj sploh ni spominjal, kako se je ponesrečil, ker se je to zgodilo, ko je bil Štrukelj močno alkoholiziran. Štrukelj je znan po priimku »žaba«.

Naše dijaštvo

Drevi ob šestih se prično **duhovne vaje za akademičarke** in trajajo 3 dni. Zaključek v ponedeljek zjutraj. Akademičarke, ki se hočejo lepo pripraviti na Veliko noč, vabimo, da se jih gotovo udeleže. Duhovne vaje vodi dr. p. Regalat Čebulj O. S. F.

Občni zbor Akademske zveze bo danes 2. aprila 1936 ob 2 popoldne, z običajnim dnevnim redom. Vse članstvo vabimo, da se občnega zbora zaradi važnosti udeleži. — Odbor.

Maribor

☐ **Komandant inženjerstva** divizijski general Radenković iz Belgrada je te dni nadziral v Mariboru inženjersko rezervno častniško in podčastniško šolo.

☐ **Jetika — največji sovražnik naše dece.** Pisarna Zveze jugoslovanskih mest je izvršila obširno anketo o socialnih in zdravstvenih prilikah, v katerih živijo mestni otroci. Statistični rezultati te ankete so že sestavljeni in so prav posebno še zanimivi z ozirom na umrljivost dece v Mariboru. Glede umrljivosti dece do 1. leta stoji Maribor na 29. mestu s 12.4% na zadnjem je Hvar s 1.4%, na prvem pa Prizren s 37.1%. Pri umrljivosti otrok do 14. leta je Maribor na predzadnjem mestu s 11.7%, Hvar na zadnjem s 10%, Prizren pa zopet na prvem s 68%. Največji sovražnik naše dece je jetika (21%) in slabo hranjenje, ki zahteva v Mariboru celo 15% žrtev.

☐ **Železničarski klub JRZ** ima svojo sejo v soboto ob 18 v običajnih prostorih.

☐ **Ljudski oder.** Drevi ob 20 sestanek na odru. Vsi!

☐ **Prva letošnja dobrodelna tombola** bo na cvetno nedeljo ob 2 popoldne pri magdalenskem parku. Priredi jo Podmladek Rdečega križa. Tablica samo 2 dinarja.

☐ **Enodnevni tečaj** za zatiranje škodljivcev in bolezni in o škropljenju sadnega drevja bo v soboto 4. t. m. na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj je teoretičen in praktičen ter traja od 8 do 12 in od 14 do 18.

☐ **Tujski promet v marcu.** V preteklem mesecu je bivalo v Mariboru 2418 tujcev, od teh 774 inozemcev.

☐ **Ljudska univerza.** Jutri zvečer nadaljevanje naravoslovnega cikla. Predava naš znani naravoslovec inspektor dr. Leopold Poljanec o zanimivem geološkem vprašanju »Kako nastanejo gorovja«.

☐ **Strela vžiga.** V torek popoldne se je razbesnela južno od Maribora huda nevihta ter je prvič v letošnjem letu močno grmelo in treskalo. Nevihto je veter odgnal proti jugu in je med potjo povzročila pri Slovenski Bistrici hudo razdejanje. Na Devini nad Slovensko Bistrico je udarila strela v gospodarsko poslopje posestnika M. Korena ter ga zažgala. Poslopje, ki je bilo s slamo krito, je zgorelo kljub obrambi gasilcev iz Slovenske Bistrice. Komaj so ubranili sosednja poslopja, na katera je zanašal veter cele šope goreče slame.

☐ **V 6 letih 4 požari.** Posebna zla usoda zasleduje posestnika Simona Bračiča v Pretrežu pri Pragerskem. Te dni mu je zgorelo popolnoma novo gospodarsko poslopje. V teku 6 let mu je gospodarsko poslopje sedaj že četrtič pogorelo. Požar je uničil tudi nov kozolec posestnika Pahiča, ki je stal v bližini.

☐ **V čolnu odpeljal ukraden elektromotor.** Nenavaden, drzen vlom je bil izvršen v črpalko tvornice Doctor in drug, ki je nameščena v posebni zgradbi ob Dravi pod Ruško cesto. Vlomilec se je pripeljal v čolnu, vdrl v zgradbo ter odpeljal s seboj elektromotor. Njegovo početje so opazovali neki pasanti na Ruški cesti ter obvestili o tem policijo. Ta je vlomilca hitro izsledila ter je dobila tudi elektromotor, katerega je skril v grmovju na obrežju. Motor je vreden 7000 Din.

☐ **7 let robije za uboj lastne sestre.** Pred malim senatom je bila včeraj dopoldne obravnava proti 30 letnemu posestniškemu sinu Roku Kolarju iz Mostečnega pri Makolah, ki je 4. januarja t. l. s sekiro ubil svojo sestro Terezijo, poročeno Kajnč. Obsojen je bil na 7 let robije in 100 Din mesečne rente, ki jo mora plačevati svojemu svaku.

Celje

⊙ **Članski sestanek krajevne organizacije JRZ** bo jutri, v petek dne 3. aprila ob 8 zvečer v fantovski sobi v Domu. Na dnevnem redu je poročilo o mestnih podjetjih celjske občine.

⊙ **Koncert ruskih in slovenskih narodnih pesmi** priredi pevsko društvo »Celjski Zvon«, v nedeljo, dne 5. aprila t. l. ob 5 popoldne v veliki dvorani Ljudske posojilnice. Vstopnice se dobe v podružnici »Slovenca«.

⊙ **Ne zamudite** si ogledati velike umetnostne razstave slik in kipov v Celju, Hotel Union.

⊙ **Delovni trg.** Pri tukajšnji ekspozituri Borze dela je bilo prijavljenih 31. marca t. l. 687 brezposelnih in sicer 631 moških in 56 žensk. Opaža se, da brezposelnost pojema, ker se je zaradi pomladanskega lepega vremena začelo delo na poljih in vinogradih.

⊙ **Nesreča.** Pri padcu si je Zupanc Jože, 16-letni posestniški sin iz Rifnika, občina Št. Jurij ob juž. žel., zlomil levo ključnico in se zdravi v celjski bolnišnici.

Trbovlje

Občinski proračun je v uradnih urah razpoložen na vpogled v občinski pisarni vsem občanom, ki še lahko stavijo svoje pripombe in predloge predno ga odbor končno sprejme.

Pasijon — predstavo Kristusovega trpljenja bodo prihodnjo nedeljo popoldne podali v Društvenem domu.

»Boj« se zopet zbira. Vršili so se v Trbovljah že ponovni razgovori in sestanki med nekaterimi zastopniki bivšega »Boja«, Šturmom, Brinovcem in Miklavčičem in bivšo Orjuno, da skupno vstopijo v Ljotičev zbor in tako srečno prijadrajo v fašizem, ki ga je nekdanji voditelj »Boja«, gosp. Vidmar, tako odločno odklanjal, pravi slovenski bojevniki ga pa že danes.

Št. Peter pri Nov. mestu

»Jeftejeva hči«. Na Tiho nedeljo nam je pripravila domača igralska družina z uprizoritvijo »Jefteieve hčere« izredno lep užitek. Pretresljiva vsebina te žaloigre, posrečena odrska scenerija in dobro izvajanje igralcev — vse to je bilo za gledalce nekaj posebnega. Priznanje g. režiserju, igralcem in igralkam, ki so na splošno vse prav hvalevredno rešili svojo nalogo. Glavna junakinja v vlogi Rahele pa je bila naravnost sijajna. Njen vseskozi dovršen nastop je bistveno pripomogel k tolikemu uspehu. Sodba občinstva, ki je do zadnjega kotička napolnilo dvorana, je bila: »Ni je še bilo v šentpetrskem Katoliškem domu predstave, ki bi bila sprejeta s tolikšnim ganjenjem in zadovoljstvom, kakor »Jefteieva hči!« Prav te dni smo brali nekje: »Verska igra je kakor ogenj«. Le še takega ognja med nas!

Kmečka zveza. Vest o obnovljeni Kmečki zvezi smo sprejeli z veseljem. Odločili smo se ustanoviti tudi pri nas krajevno kmečko zvezo za našo župnijo. Ko prejmemo zadevna odobrena pravila, ki smo jih že predložili pristojni oblasti, bo začela takoj poslovati stanovska organizacija našega kmečkega ljudstva.

Vrhnika

Vrhunec letošnje prosvetne sezone je bila nedeljska uprizoritev dramatizacije po Tolstojevem romanu »Vstajenje«, ki jo je priredilo tukajšnje Prosvetno društvo, katero je želo za svoj lep nastop nedeljeno priznanje številnega občinstva. Zlasti je ugajala res smotrena inscenacija. Tolstojevo »Vstajenje« bodo ponovili na Belo nedeljo.

Blatenčani, tako se imenujejo prebivalci male vasi Blatne Brezovice, ki je pol ure hoda oddaljena od Vrhnike, so uprizorili na tiho nedeljo pretresljivo Gregorinovo pasijonsko igro »V času obiskanja«. Kdor pozna to delo, ve, da je treba za to uprizoritev izvrstnega vodstva, mnogo požrtvovalnosti in sposobnosti vseh sodelujočih, dobrega odra, predvsem pa obilo notranjega občutja in ljubezni do Kristusa. Priznati moramo, da so Blatenčani vse to rešili v taki dovršenosti, da bi bilo tudi ozbirčno oko in uho lahko zadovoljno. Že lansko leto so si pridobili s to igro tak sloves daleč naokoli, da so prišli letos ljudje iz zelo oddaljenih krajev od Žirov, Ljubljane, Iga in Borovnice. Dokazali so ti ljudje s svojim obiskom, da jih je njihova versko nepokvarjena notranjost gnala na tako daljno pot v malo vasico in ni čuda, če je vzkliknilo kmetsko dekle: »Šest ur sem hodila, pa je bilo tako lepo, da bi šla rada še enkrat tako daleč!« Moč in vpliv te Gregorinove igre je na gledalca očarljiv in nepozaben. Meščani, kateri še vedno mislijo, da kmet ni sposoben za drugo kot za težko poljsko delo, se lahko prepričajo, koliko zmore pod dobrim in spretnim vodstvom pokazati na odrskih deskah. Vam vsem, ki ste se toliko trudili, kličemo: »Vztrajajte v tej smeri, da postane Blatna Brezovica naš slovenski Oberamergau«. — Vodstvo nam sporoča, da se bodo vršile predstave še na cvetno nedeljo ob 16 in na Veliko nedeljo zvečer ob 19.30, na Veliki četrtek ob 14 pa za šolsko mladino.

Vaščani Blatne Brezovice so zelo zadovoljni s popravo klanca in razširitvijo ceste in se prav toplo zahvaljujejo cestnemu odboru, posebno pa agilnemu novemu odborniku g. Jožetu Brenčiču, ki je pripomogel k izvršitvi tega prepotrebnega dela. Težko pa še pričakujemo, da bi se začelo tudi že z dvigom ceste, ki veže Blatno Brezovico z Bevkami, katera je ob vsakem nalivu pod vodo. Nujnost tega popravka narekuje gospodarska potreba in brezposelnost, ki je velika v obeh vaseh.

Tičnica: Lastnik Tičnice, prijaznega gozdička za cerkvico Svete Trojice, ki je tolikokrat prizorišče dogodkom v Cankarjevih spisih, se je moral odločiti, da ta lepi košček vrhniške okolice razparcelira in razproda. Kupca za celotni kompleks ni bilo najti in tako se moramo bati, da bodo sedaj različni novi lastniki po mili volji v gozdičku gospodarili in bo tako uničen lep smrekov naravni park v neposredni bližini Vrhnike. Ali morda vendar ne bi bilo mogoče najti mecena, ki bi z enako pieteto, kakor dosedanji lastnik, čuval to edinstveno točko, ki tvori zaradi enakosti nasadov res estetsko in naravno enoto?

Radeče

Zaključek gledališke sezone. Prosvetno društvo »Kmetska knjižnica« je vprizorila preteklo nedeljo po Redenšku prirejeno dramo »Črna žena« in z njo zaključila letošnjo, res rekordno gledališko sezono. Črna žena, kot zaključna predstava, je bila prav dobro naštudirana in je bilo za njo izredno veliko zanimanje. Vstopnice so bile že vse razprodane v predprodaji, da mnogi na predstavo sploh niso mogli. Občinstvo je igralcem navdušeno ploskalo, kar naj jim bo v zadoščenje za trud, katerega so imeli letos na našem odru. Omenimo naj pa na tem mestu Nigano, Zalko in Steficeljna, ki svo svoje vloge res pohvalno rešili. Želeti bi bilo, da bi bile tudi bodoče gledališke sezone tako plodonosne kakor letošnja, da bomo pred javnostjo lahko ponosni na delovanje naših društev.

Škofja Loka

Novi grobovi. Pred nedavnim je umrla v vasi Staiše pri sv. Filipu in Jakobu 66-letna Uršula Kržišnik. Bila je zelo usmiljena do revežev. V Škofji Loki je umrla 36-letna šivilja Nadilo Ljudmila. Na Spodnjem trgu je umrl priletni Ržen Gregor sodovičar. N. v. m. p.!

Gradbena sezona je že sedaj v našem mestu precej živahna. V glavnem gre za razne prezidave in obnovljenja, tako n. pr. je zgradil kolar Čemažar v Stari Loki novo kamenito vrtno ograjo, vrtnar Anton Marguč je v Fužinskem predmestju nadomestil slabo ograjo z novo, trgovec in industrijec R. Thaler je zvišal tovarno odej za eno nadstropje. S kopanjem temeljev za novo tovarno so začeli tudi pri kolodvoru.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Novosti:

Briefe in den Karmel. 279 str., vez. 68 Din. — **Das römische Martyrologium.** 424 str., vez 98 Din. Fiedler, **Das andere Reich.** Zeitgemässe Gedanken zu den Sonn- und Festtagen. Episteln. 207 str., vez. 70 Din. — Kalan, **Die Welt für Christus!** 180 strani, nevezano 40 Din. — Meisner, **Katholische Wirklichkeit.** 80 str., nevez. 26 Din. — Pius XI., **Rundschreiben über das katholische Priestertum.** 89 str., nevez. 19 Din. — Schmäing, **Der Tag des Herrn.** Lesungen zur Vorbereitung auf den Sonntag und die Sonngatsmesse. 300 str., nevez 41 Din. Siepe, **Nachahmung Mariens und goldene Bulle.** Predigtentwürfe für Marianische Kongregationen. 160 str., nevez 37 Din. — Vonier-Schmitt, **Christianus.** Das Bild vom katholischen Menschen. 190 strani, nevez. 31 Din. — Vonier-Ellerhorst. **Die Persönlichkeit Christi.** 206 str., vez. 54 Din. — Toth, **Der Sieg Christi.** Predigten. **Mariologie.** Predigten. 229 str., nevez. 40 Din, vez. 56 Din

Občinske trošarine in uvoznine v Ljubljani

Kot smo že poročali, je dne 1. aprila stopila v veljavo nova trošarinska in uvozninska tarifa mestne občine ljubljanske, ki prinaša napram dosedaj veljavni tarifi večje izpremembe, mnogo postavk pa je ostalo neizpremenjenih. Sicer pa opozarjamo na določilo pravilnika o izvrševanju proračuna mestne občine ljubljanske, ki pravi, da sme v primeru posebnih trdot v teku leta občinski svet to tarifo znižati.

V naslednjem navajamo one točke in postavke obeh tarif, ki so drugačne kot dosedanje postavke, obenem pa navajamo v oklepajih podatke doslej veljavne tarife:

Nižja tarifa za okoliške kmete.

V novi tarifi je treba posebej poderčtati dejstvo, da veljajo nižje tarife za uvoz okoličanov v Ljubljano za odojke in piščeta.

Trošarine:

Spirit in žganje 10 (5), domače žganje 10 (5), šampanjec in druga inozemska kipeča vina 30 (20), penina tuz. izvora 15 (10), pivo 1.50 (1) od litra, klavna živina od 350 do 600 kg za glavo 30 (12.50 oz. 15 za težo nad 600 kg), od 250 do 350 kg žive teže za glavo 25 (10) Din, teleta do 250 kg 15 (10), odojki do 10 kg žive teže 12 (6), odojki uvoženi po ljubljanskih okoliških producentih 3 Din za glavo, mladi prašiči od 10 do 60 kg 15 (8), nad 60 do 100 kg žive teže 25 (15), presno meso, divjačina itd. 2 (1), konzervirano meso 4 (3), mast 1.50 (0.50), nova je postavka za maslo 0.50, srnjad 16 (8), divja koza 12 (6), zajec 4 (2), purani 3 (2) za glavo, novo je določilo, da velja za piščeta, uvožena od ljubljanskih okoliških producentov trošarina 0.50 Din za glavo, dočim je splošna postavka 1 Din, presne ribe iz inozemstva 10 (5), suhe, nasoljene inozemske ribe itd. 8 (4), nova je postavka suhe gobe 2 Din, ovca, koruza, suh fižol, grah itd. 0.06 (0.04), suhi fižol 0.02, tropine za živinsko krmo 0.10 (0.04), riž 0.60 (0.25), inozemski sir 8 (4), razna olja 1 (0.50), stearin itd. 0.50 (0.03), toaletno neparf. milo 2 (1), soda 0.50 (0.20), pralni praški 0.50 (0.20), čokolada 4 (3), pecivo 1 (0.50), sladkor 0.20 (0.01), surovine za ind. produkcijo 0.20 (0.10), kava, čaj 4 (2), pražena kava 8 (6), žitna kava 0.50 (0.10), inozemski poljski pridelki 0.50 (0.25).

Uvoznine.

Presno inozemsko cvetje 15 (10), mineralne vode 0.25 (0.20), nova je postavka za koks 50 za tono, železo v palicah 0.03 (0.02), oblikovano železo itd. 0.05 (0.03), izdelki iz bakra 0.50 (0.25), baterije za žepne svetiljke 1 (0.75) za kilogram, gramofoni in plošče za kg 6 (4), fotografski aparati po vrednosti 3% (prej 6 Din za kg), nova je postavka za pisalne stroje 3 Din za kg, izpremeni se uvoznina na avtomobile tako, da se računa odslej po teži 1 Din za osebne, za nove tov. 0.50 in nove šasije 0.50 Din za kg, motorna vozila 300 (200) Din kom., posamezni deli motorjev za popravilo itd. 2 (0.50), azbest 2 (1), bencin in bencol 0.10 (0.05), nafta 0.05 (0.03), karbid 0.15 (0.10), fina eterska rožna itd. olja 10 (5), inoz. presna mast 2 (1), voščila, ličila itd. 2 (1), mavec v kosih in zmlet 0.05 (0.03), cement 0.02 (0.01), neobdelan marmor 0.10 (0.05), obdela, kipi itd. 1 (0.50), fotografske plošče in zrcala v okvirju 2 (1.50), žarnice do 15 wo. 0.50 za komad, 15—75 2 (1), nova je postavka elektronke 5 Din za komad, fotopapir in filmi 2.25 (2), lepenka 0.03 (0.02), časopisni in tiskovni papir 0.05 (0.03), plutovina 0.15 (0.07), izdelki iz plutovine 0.35 (0.25), gotovi izdelki 1 (0.75). Na novo je uvedeno, da mora inozemsko manufakturno blago plačati še 50% dodatka, ženski klobuki 4 (2), parfumi, črtala za barve za lase itd. 25 (50) brutto za neto kg, puder, kozm. vode itd. 10 (7), kvas in droži 1.50 (1) za kg, vanilija, žafran itd. 8 (1), ostala Juhan, Maggi 3 (1), semena 0.10 (0.05), nova je postavka za oljnata semena itd. 0.03, nove za postavke za bavksit 0.01 dinarjev za kg, za opeko 1.25 Din za 100 kg in za afrik 0.10 Din za kg; toaletne krtače, paste in praški za zobe 2 (0.80), zobne krtače 0.80 (ta postavka ostane), izprehodne palice 4 (3) za kg, igralne karte 7 (5) Din za igro.

Končno se zviša odmera za luksuzno blago, ki je našteto v tarifi od 6 na 8% od vrednosti.

Reorganizacija Feniksa

Uradna poročevalska agencija javlja z Dunaja, da je novo vodstvo družbe že prevzelo posle in je ugotovilo, da je v izpeljavi se nahajajoča reforma zas. zavarovanja v Avstriji popolno zagotovilo za terjatve domačih zavarovancev. Reorganizacija družbe same se je že začela. Predvsem se dela na vnosu obstoječih vrednot v register premijskih rezerv. Novo vodstvo je vpeljalo tudi preiskavo o vzrokih, ki so dovedli do sedanjega položaja, vendar bo preiskava trajala dalj časa. Prejšnje vodstvo je uvedlo mnogo novosti, ki so se dobro izkazale. Toda stremljenja družbe so bila le preveč ekspanzivna, posebno ker so šla tudi za pridobitvijo inozemskega posla. Stroški za povečanje poslov v inozemstvu so bili kriti z večjo intenzivnostjo posla v Avstriji, ko so prevzemali majhne življenja nezmožne družbe in slabe portfelje inozemskih zavarovalnic. Poleg tega pa se je dalo razširjenje posla doseči samo z nižjimi tarifami in prevelikim reklamnim aparatom s tem, da so prevzemali nepoklicne propagatorje in izredno veliko izdali za propagandne svrhe. Kritje vseh povečanih stroškov je šlo največ na račun premijskih rezerv.

Te okoliščine bi morale že zdavnaj vzbuditi pozornost nadzorstvenih oblasti. Tragična smrt vodje zavarovalne sekcije, sekc. šefa Ochsnerja je bila s temi razmerami v zvezi. Z zadnjimi zakonskimi ukrepi so avstrijski zavarovanci uspešno in pomirljivo zavarovani.

*

Zborovanje celjskih trgovcev. V torek dopoldne je bila 13. redna glavna skupščina Združenja trgovcev za okraje Celje, Gornjigrad in Šmarje pri Jelšah. Udeležba je bila proti pričakovanju velika, saj se je udeležilo skupščine nad 200 udeležencev. Združenje je radi komasacije okoliške občine izgubilo preko 100 članov, ki so se pridružili Združenju trgovcev za mesto Celje. Zbornico sta na skupščini zastopala predsednik g. Ivan Jelačin in tajnik Zbornice g. dr. Pless. Upravno oblast je zastopal podnačelnik g. Svetina. Zvezo trgovskih združenj pa je zastopal njen tajnik g. ing. Šušteršič. Zborovanje je vodil predsednik Združenja g. Ludvik Košir, trgovec iz Prekope pri Vranskem, ki je v stvarnem poročilu omenjal vsa ona vprašanja, ki povzročajo zlasti podeželski trgovini toliko zla in ubijajo vsak razmah. Proti koncu svojega poročila je apeliral na vse zborovalce, da se spričo današnjih težkih prilik v našem gospodarskem življenju čim čvrsteje okleneje svojih stanovskih organizacij. Tajniško poročilo je podal tajnik Združenja g. Veble. V juliju je Združenje poslalo deputacijo v Belgrad k raznim ministrom in guvernerju Narodne banke zaradi sezonskih prireditev. Sredi novembra pa je Združenje poslalo deputacijo k finančni direkciji v Ljubljani radi omiljenja davčnih bremen. Člani dolgujejo Združenju na prispevkih 33.487 Din. Knjižno premoženje je znašalo koncem 1935 130.324 Din. Za nadzorni odbor je poročal g. Ivan Vizovišek. Predsednik nadzornega odbora g. Cukala je predlagal, da se upravi izreče za vestno in požrtvovalno poslovanje absolutorij, kar je skupščina soglasno sprejela. Pri slučajnostih se je oglasil k besedi predsednik Zbornice g. Ivan Jelačin, ki je v poldrugo urnem govoru podal zborovalcem pregled o našem splošnem gospodarskem položaju, zlasti pa o položaju v dravski banovini. Proračun za l. 1936, ki izkazuje 80.500 Din izdatkov in prav toliko dohodkov, ki se bodo črpali iz članarine in 7% doklade od pridobnine.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Avšiča Ivana in Antonije, vd. Pustovrh, pos. in gostilničarjev na Črnučah ter ležeče zapuščine po Pustovrhu Jakobu, zastopane po prijavljenih dedičih, narok za sklepanje poravnave 24. aprila, oglasiti se je 19. aprila.

Vpisi v zadružni register: Tekstilna družba z o. z. v Košakih pri Mariboru (400.000 Din, poslovodji: ing. Čižek Josip in Duchek Josip); Manufaktura Groznik Mirko, komanditna družba v Ljubljani; Modni atelje M. Šarc, umetnostno obrtna delotvorna narodno propagandna trgov. komanditna družba, Ljubljana, in Gradbeno podjetje Matko Pečar, pooblaščeni graditelj, Sevnica ob Savi.

Odlog plačil je dovoljen Posojilnici v Kranjski gori, r. z. z n. z. za 6 let od 14. marca 1936 dalje, obrestna mera 3% od 4. novembra 1935 dalje, in Posojilnici v Rušah, r. z. z n. z. za 6 let od 14. marca 1936 dalje, obrestna mera 2.5% od 31. decembra 1934 dalje.

Jugosl. P. Beiersdorf & Co., d. z o. j., Maribor.

Borza

Dne 1. aprila.

Denar

Neizpremenjen je ostal le Curih, narasla sta Amsterdam in Berlin, dočim so vsi drugi tečaji popustili.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi popustil na 9.18—9.28, na zagrebški borzi na 9.07—9.17, na belgrajski pa na 9.10 do 9.20. Grški boni so notirali v Zagrebu 31 bl., v Belgradu 30.65—31.35. Angleški funt je ostal na naših borzah neizpremenjen na 249.20—250.80. Španska pezeta je notirala v Zagrebu 6.26—6.36, v Belgradu 6.35 blago. — Nemški čeki so notirali v Ljubljani 13.85—14.05, v Zagrebu 13.78—13.98, za ultimo aprila 13.75—13.95, za medio maja 13.7750—13.9750, za ultimo maja 13.75—13.95, v Belgradu pa 13.7736—13.9736.

Za italijansko liro (valuto) so plačevali denarni zavodi 3.03—3.08, za dolar pa 49.45—49.95.

Ljubljana. — Tečaji s primom.

Amsterdam, 100 hol. gold. . . .	2968.86—2983.46
Berlin, 100 mark	1754.20—1768.08
Bruselj, 100 belg	739.54— 744.60
Curih, 100 frankov	1424.22—1431.29
London, 1 funt	216.20— 218.25
New York, 100 dolarjev . . .	4340.37—4376.68
Pariz, 100 frankov	288.35— 289.79
Praga, 100 kron	180.91— 182.02

Celotni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 1,223.726 Din.

Curih. Belgrad 7, Pariz 20.245, London 15.2125, New York 307.25, Bruselj 51.975, Milan 24.30, Milan 24.30, Madrid 41.95, Amsterdam 208.45, Berlin 123.35, Dunaj 56.40, Stockholm 78.45, Oslo 76.45, Kopenhagen 67.90, Praga 12.70, Varšava 57.775, Atene 2.90, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.7025, Buenos Aires 0.845.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% inv. pos. 80—82, agrarji 45—48, vojna škoda promptna 357—360, begl. obvez. 66 do 67, 8% Bler. pos. 81—82, 7% Bler. pos. 72.50 do 73.50, 7% pos. Drž. hip. banke 81—83.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 80 den., agrarji 47 den., vojna škoda promptna 358.50 do 360, begl. obvez. 66 den., dalm. agrarji 61.50 do 62.50 (62), 8% Bler. pos. 81.50—82.75 (82.50, 82.75), 7% Bler. pos. 72.50—73 (72.50, 72.75), 7% pos. Drž. hip. banke 81.50 den. — Delnice: Priv. agr. banka 246—250, Osj. sladk. tov. 140 den.

Belgrad. Drž. papirji: 7% invest. pos. 82.25 do 82.50 (81.50), agrarji 46.50—47, vojna škoda promptna 357—357.50 (359, 357.50), begl. obvez. 65.75—66.20 (66); 64.25—64.50, 8% Bler. pos. 81.50 do 83, 7% Bler. pos. 72—73 (72.25, 72). — Delnice: Narodna banka 6380—6400 (6375). Priv. agrarna banka 244—246.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bč., srem. in ban. 155 do 157, bč. okol. Sombor 154—156, bč. ladja Tisa 157—159, bč. ladja Begej 156—158, slav. 161—163. - Oves, rž, ječmen, otrobi in fižol: neizpremenjeno. - Koruza: bč. in srem. 106—108, ban. 105—107. - Moka: bč. in ban. Og in Ogg 245—255, št. 2 225 do 235, št. 5 205—225, št. 6 185—195, št. 7 155—165, št. 100—105. — Tendenca slaba. Promet slab.

Živina

Dvig cen živine na ljubljanske trgu.

Ljubljana, 1. aprila. Prvi aprilski sejem je bil kaj živahen. Dogon je bil znaten, pa tudi kupčija je bila mestoma živahna. To se je poznalo tudi v cenah, ki so za nekatere vrste živine zopet narasle. Dogon je znašal (v oklepajih število prodanih glav): 56 (28) volov, 24 (10) krav, 13 (8) telet, 474 (220) prašičkov za rejo in 125 (18) konj. Cene so bile naslednje (v oklepajih podatki za prejšnji sejem 18. marca): voli I. 4.25—5 (4—4.50), II. 3.50 do 4 (3.50—4), III. 3—3.50 (2.50—3.25), krave debele 3—4 (2—4), klobasarice 2—3 (1.75—3.25) in teleta 5—7 (4.50—5.50) Din za 1 kg žive teže. Cene prašičkov za rejo so ostale neizpremenjene: 160 do 225 Din za komad, prav tako tudi cene konj, ki se ravnajo po kakovosti.

Živinski sejem v Mariboru

Maribor, 1. aprila. Včerajšnji živinski sejem je zopet pokazal dobre sadove vzorne organizacije akcijskega odbora za dvig cen. Sejem je bil razdeljen na dva dela. V prvem so postavili svojo živino živinski prekupci, v drugem pa kmetje. Kmetska živina je bila že razdeljena na posebne oddelke s prvovrstnim in drugovrstnim ter plemenskim blagom. Oddelki so bili označeni s posebnimi tablicami. Poleg tega je akcijski odbor oskrbel za posebne markice, ki so jih kmečki rejci dobili na potne liste, tako da se je točno ločila kmečka živina od prekupčevalske. Zelo energično je šla akcijskemu odboru na roko policija, ki je ostro nastopila proti prekupčevalcem brez obrtnic. Posledica tega je, da sedaj prekupčevalci na okrajnih načelstvih kar trumoma prosijo za izdajo obrtnih dovolil. Akcijski odbor je nastopil tudi proti prekupčevalcem s plemensko živino, ki so posebno nevarni viničarjem, ker jim vsiljujejo ničvredno živino kot prvovrstno. Skušala se bo organizirati prodaja plemenske živine, tako da bodo dobili kupci res najboljše blago.

Na sejem je bilo prignanih 9 konj, 8 bikov, 108 volov, 360 krav in 14 telet, skupaj 499 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu 31. marca so bile sledeče: debeli voli (vse 1 kg žive teže) 3.50—4 Din, poldebeli 3—3.50, plemenski voli 3.20—3.60, biki za klanje 3.25—3.50, klavne krave debele 3—3.75, plemenske krave 2.50 do 3, krave za klobasarje 1.80—2, molzne krave 3.25—3.80, breje krave 3.25—4, mlada živina 3.25 do 4, teleta 4.50—5.50. — Mesne cene: volovsko I. vrste 8—10 Din, II. vrste 6—8 Din, meso bikov, krav in telic 4—6, telečje meso I. vrste 8—10, II. vrste 5—6, svinjsko meso sveže 8—12 Din za 1 kilogram.

Ljubljansko gledališče

Drama :: Začetek ob 20

Četrtek, 2. aprila: *Pešem s ceste*. Izven. Cene od 10 Din navzdol.
Petek, 3. aprila: Zaprto.
Sobota, 4. aprila: *Juarez in Maksimiljan*. Red B.

Opera :: Začetek ob 20

Četrtek, 2. aprila: *Apropos, kaj dela Andula*. Red Četrtek.
Petek, 3 aprila ob 15: *Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron*. Izven. Dijaška predstava. Cene od 5 do 15 Din.
Sobota, 4. aprila: *Saloma*. Red C.

Mariborsko gledališče

Sreda, 1. aprila: Zaprto.
Četrtek, 2. aprila ob 20: *Ples v Savoyu*. Red A. Gostuje primadona ljubljanske opere Zlata Gjungjenac.
Petek, 3. aprila: Zaprto.

Jutri premiera v KINU UNION! **VARIETÉ** Velefilm iz romantičnega življenja cirkuških artistov **HANS ALBERS** Attila Hörbiger - Annabella Zelo napeto! Senzacije! JUTRI!

Kulturni obzornik

Dr. Franc Derganc.

Komentar o Bogu

V drugem, hujšem nesporazumu mi očita g. Rozman po ovinkih — brezboštvo. O nasprotnem se naj blagovolijo bravci preveriti sami, zato naj prečitajo tiste strani, kjer je govora o Bogu (9, 143, 237, 313, 341) in krščanstvu (36, 63, 71, 93, 237, 324). Sam pa hočem le opredeliti pojem božanstva v okviru pozitivne znanosti. Kaj ve in pravi torej kritična znanost o Bogu? Približuje se mu od treh različnih strani, od spoznavnokritične ontologije (metafizike), psihologije in logike.

Zaradi človeške spoznavne omejenosti razlikuje spoznavnokritična antologija omejeni svet znanosti in neomejeni svet neznanosti (metafizike). Le polagoma in v postopnem razvoju razvideva omejena znanost nevidne skrivnosti metafizike. Eksperimentalno dokazuje to dvojstvo moderna teoretična fizika z uspešnim prodiranjem v infinitezimalni svet nevidne, a izkustvene metafizike (protoni, elektroni, pozitroni, nevtroni) potom čiste matematike. Zato upravičeno domneva angleški fizik in astronom Ieans (Svetovni prostor in njegove uganke) kongenialno s starim Pitagoro, da sestoji ves svet iz samih številk, iz matematičnih odnosov, da se zdi, kakor da si je izmislil vesoljstvo čist matematik po miselnih, matematično opredeljenih silnicah. V teh neznanih, metafizičnih globinah biva tudi tisto Najvišje Bitje, neizčrpni izvor vseh stvari in ljudi, ki ga izza pradavnosti označuje človeška slutnja in intuicija z imenom Bog. Bog je torej tu neoporečno, prastaro spoznavnokritično dejstvo!

Besedi slutnja in intuicija vodita na pot psihološkega spoznavanja. Človek spoznava zavestno z občuti, zaznavami in predstavami, a tudi podzavestno s podčuti slutnje in intuicije. Ta podzavest pa ni izrodek uzurpatorja Freuda, nego objektivno psihološko dejstvo, ki so ga dobro poznali in uvaževali že starejši filozofi, na pr. Leibniz (petite, insensible perception), Schelling (svet je podzavesten, umetnosten produkt), Hartmann (Filozofija podzavestnega). Arheologija in etnologija čimdalje bolj potrjujeta pravilnost prastarih in podzavestnih ljudskih slutenj (arhaični kompleksi). Posebno tehten dokaz prinaša razvojna psihologija: najjačji nagon razumnega človeka, njegov metafizični (spoznavni, vedoželjni) nagon se je doslej razvijal v dveh smereh po prirodni poti izkustvene znanosti in po nadprirodni poti metafizične religije. To dvojno pot do Boga najbolje potrjuje zgodovina pozne sholastike, filozofske borbe treh sholastičnih struj tomizma, skotizma in okamizma. Via moderna (nominales, terministae, conceptistae) je proti via antiqua (reales, formalistae) odklanjala s Tomažem Akv. Avguštinovo »teorijo razsvetljenjac«, ker zadošča za spoznanje prirodne resnice prirodna luč razuma. Vse nadprirodne resnice sodijo v območje vere oziroma razodetja.

Končno izpričuje spoznavna kritika, da se v človeškem spoznavanju ne udejstvuje samo pasivna fantazija z nazornim, čutnim opazovanjem, temveč tudi aktivna, avtomatično dopolnila (totativna), sklepajoča fantazija, tako zvana logika. Logično spoznavanje pa odkriva neznanke na nekak matematičen, čisto duhoven, neviden način, podobno kakor teoretična fizika in nujno vodi do zadnjega sklepa — Boga.

Mejevestni Svetozor se omejuje seveda na prirodno, izkustveno pot spoznavanja in spoštljivo prepušča nadprirodno duhovno pot teološki metafiziki. Pri tem pa posredno in pozitivno sodeluje z bitnimi in vzporednimi dojemanji znanstvene ontologije, psihologije in logike. Ako primerjamo to stališče moderne znanosti s strašnimi in mračnimi, mitološkimi in poganskimi zablodami preteklih tisočletij, kak sijajen in čist napredek verske zavesti! Znanost vrača ljudstvu Boga, svobodni duši svobodnega Boga!

Kje je torej — svet brez Boga?

Celiska razstava likovne umetnosti iz letošnje zbirke A. Kosa

Letošnjo razstavo novejših slovenskih del je otvoril v nedeljo, 29. marca, Fran Tratnik. In ni bilo važno, ali ga štejemo k tej ali drugi generaciji — takih in podobnih »mejnikov« v slovenski sodobni produkciji ravno danes nikar ne postavljajmo — ni bilo važno, v kakšnem razstavnem okvirju in kolikokrat je bil v delih zastopan. Zaradi Tratnikovega umetniškega stremljenja tudi danes ni treba več iskati in klicati naroda na ogled in ga zanj prepričevati, pa naj bo splošen interes javnosti za kulturno delo velik ali majhen. Saj velja to, kakor vse večne čase, tudi za slovenske mojstre, ki imajo svoje priznanje, svoje uspehe in redko kaj malega več v žepu. Če pa je življenje zanje tako postalo, kakršnega je označil z vso bolestjo Rikard Jakopič, tedaj je naša dolžnost, da jih čujemo in razumevamo, tem bolj, ker segajo njihove rane globlje kakor naše telo čuti. V tem času se godijo večje stvari kakor takrat, ko je šlo za ali proti plenerizmu. Naše razmerje do umetnosti se je v toliko spremenilo, da smo spoznali z negativne strani, kako nujna in potrebna je povezanost umetnika z osnovami družbenega reda tam, koder so narodu zasigurane materijelne in duhovne sile svobodnega razvoja. Bolj kakor kdaj prej bi morali postati naši umetniki spet klicarji in zato je govoril tudi Fran Tratnik o borbi Slovencev za samobitno kulturo, za svojo lastno umetnost, ki bo nosila v sebi pravo podobo slovenskega naroda. Da pa bo v tej borbi za slovensko umetnost, ki je tako zmagovito odjeknila v dobi našega impresionizma, bila zastopana tudi Savinjska pokrajina, sva šla iz našega Celja vsa mladostna in lepih nad naš veliki umetnik Bernekar in jaz.«

»Za bodočnost slovenske umetnosti se nam sedaj ni treba bati. Z nami je število mlajših umetnikov s svežimi močmi, ki so prav tako posvetili svoje življenje idealu umetnosti.«

Bolj kakor kdaj prej je treba danes v Celju vidnih in očitnih dokazov o sodobnih slovenskih kulturnih dejanjih, ki bi naj bila priča naše delavnosti in budnosti. Radevolje in z zadoščenjem pozdravljamo sleherno pozitivno afirmacijo naše kulturne samobitnosti: naše oči naj bodo ostreje uprte v obzorje grozečih oblakov. Stopimo in rešimo, kar je našega, na sto in sto načinov, a le po eni in edini poti bo šlo naprej. Ne čakajmo velike revizije, začnimo pri malih, ker čas biti.

Velikih presenečenj ni. Tega smo vajeni, ker drugače dandanes že ne more biti. Snovno in oblikovno smo tu precej pri kraju. Po vsem svetu sedaj na tem polju počivajo, to je odmor, deloma iz stiske in deloma zaradi faktične cezure, ki jo je razvoj nujno prinesel.

Treba pa je še videti drugo stran. To je predvsem naša ožja zadeva. Naši mladi, ki so nam pretekla leta obetali najboljše, študirajo in pridobivajo več in več. Pavlovec razstavlja pokrajino (Stožice), ki je odlična v svoji preprostosti: rezultat tonske perspektive in barvne prostornosti, zgrajen na bistvenih elementih ter danega pokrajinskega tipa. Sedej rešuje zanimive kompozične probleme in se poglablja bolj in bolj (Perice, Pri počitku). Slapernikov razvoj ni nič manj siguren ob sili njegovega neposrednega podajanja slikarskih konceptov, a jih še v najrazličnejših smereh obdeluje (Trgatev, Kanal ob Seni). Od Jakopičevih del vnema Teloh serijo njegovih barvnih ognjev, vmes je porazdeljen bleščeči Sternenov inkarnat (Žurnal). Njegov je mojsterski damski portret (glej roke). Med najboljša slovenska dela naših let bomo tudi uvrstili sijajno Tratnikovo Poprsje dame, slikano tako, kakor je malokaj našega. Njegova Perica očituje prav monumentalni risarski slog velikih kartonov. Znamenitost te razstave so Groharjeva Vrbe, primer Groharjevega kasnejšega pokrajinarstva. Izredno lepa je Gasparijeva kompozicija Ples, barvno in kompozično je med njegovimi najboljšimi zadnjih let. Jakčevi portreti, toli priljubljeni motivi njegove dežele, so tu in Klemenčičevi portreti otrok poleg že znanih pokrajin (Bled). Razstavljajo še Župančeva, Modic, Dremelj in Majkovski. Plastiko zastopata letos le Zajc in mladi Smerdu, ki nam v svojih primerih kaže mnogo čuta za dekorativno kompozicijo, vezano na forme zagrebške šole.

Kakor čujemo, je razstava vzbudila mnogo zanimanja in tokrat naj tudi v našem mestnem zastopstvu ne manjka interesa za nakup novih slovenskih del.

F. S.

Pošljite naročnino!

Vojna vihra divja dalje!

Končane so priprave, ki so se zdele Italijanom potrebne za nadaljevanje prodiranja v Abesinijo. Prodirajo pa na obeh frontah. Preden bo deževna doba nastopila, menijo zasesti še velik kos Abesinije in pobiti poslednji dve neguševi armadi.

Na severu se je doslej ko klin zajedala ost bojne fronte ob Ambi Aladžiju proti jugu, v sovražno deželo. Na vzhodu jo je ščitila neprehodna solna pustinja, na zahodu pa so bili Italijani precej v nevarnosti spričo abesinskih napadov manjših čet. Zdi se, da je usmerjena črta za prodiranje čez Ambo Aladži proti jezeru Ašangi, kjer se je zbrala poslednja neguševa armada in pa ostanki dveh premaganih armad s severa. — Dogradili so ceste, glavni stan Badoglia bodo skoraj premestili k Ambi Aladžiju. To pomeni, da bodo Italijani napadali in na obeh straneh se bo razvila krvava bitka, kjer se bosta pomerili laška in neguševa vojska druga s drugo. Če se bo Italijanom posrečilo, da jih bo tudi po številu več ko Abesincev in če ne bo kraj bitke preveč neprimeren, bi bilo pričakovati, da bodo dosegli uspeh. Kajti proti letalom, strupenim plinom in težkim topovom Abesinci nimajo orožja. Sicer prihajajo iz Rima vesti, ki želijo, da bi bila zmaga dosežena z majhnimi žrtvami, vendar bo kljub temu težko uspeti brez večjih žrtev.

Medtem pa zlasti pripravljajo fronto na severu, da bi bilo zahodno krilo krito. Abesinci, ki so prodrli tjakaj, so bili zahodno od Makale premagani. Zdaj pritiskajo Italijani za njimi. Polki domačinov so odkorakali čez novi most preko doljnega teka reke Takaze, ondi, kjer tvori mejo med Abesinijo in Eritrejo. Odkorakali so **na jug**, a splošno so namenjeni proti Gondarju in jezeru Tana. Zasedli so pokrajino Volkai, zavzeli mesto Kafta in prodirajo dalje. Zaeno so oddelki druge armade, v smeri od Aksuma, prekoračili reko Takaze in so prodrli proti jugozahodu. V soboto so zasedli Debarek, v nedeljo pa Dakuo, ki je bolj na jugu. Čete tretje armade so začele prodirati od Ambe Aladžija na zahod in so dosegle Sokoto. Vse to premikanje čet in armad se je izvršilo brez najmanjših prask, kar pomeni, da ni ondi nobenih abesinskih čet več. Ljudstvo se je pač tudi že vdalo v svojo usodo. Kaj kmalu se bo izkazalo, ali je prodiranje namenjeno, da prekorači reko Takaze, v pokrajino kamor se bližata oba dela severnih čet, ali pa bo to le zato, da obkolijo abesinsko vojsko ob jezeru Ašangi. Sokota je že severozahodno od jezera, in bojna črta se razvija v vodoravno črto od Ambe Aladžija do egiptske meje.

Na jugu so Italijani sicer že napovedali, da bodo prodirali vzdolž reke Fafan in Sisebani, da je baje že v rokah Italijanov, vendar te vesti Italijani še niso potrdili. — **Spominjamo se še, da je v poslednjih tednih zgradil Graziani kar v naglici novo avtomobilsko cesto od Mogadiša (ki je edina luka na obali laške Somalije) proti severu do Gorahaja ob reki Fafan in da je cesta dolga 6000 km. V Gorahaju naj bi bilo zbirališče za armado, kjer naj bi tudi dobivali ojačenja glede na municijo in prehrano.** Tu je tudi taborišče za letala, odkoder se izvajajo zdaj letalski napadi na južna abesinska mesta. Tu vodijo vojevanje drugače ko na severu in Graziani je za to, da je treba vse porušiti in iztrebiti tudi civilno prebivalstvo. Tako naj bosta porušena Džidžiga in Harar, ki sta obe nezavarovani mesti, zadaj za fronto. V Hararju že več mesecev ni vojakov, v Džidžigi pa je nemara glavni stan rasa Nasibuja, vrhovnega poveljnika južne fronte. **Abesinsko brambo naj onemogoča strah in trepet, zlasti za svojce, otroke in žene, zato, da bo laže prodirati naprej, če se napad kje posreči. Italijani sami poročajo, da so s tisoči ton razstreljiva zasuli odprta mesta in pobili na tisoče žensk in otrok.** — Vse je naperjeno na železnico od Džibutija in na karavansko cesto od Berbere, saj sta obe prometni žili poglavitnega pomena za Abesinijo in nje uvoz. Če se bo Grazianiju zdaj posrečilo, da obe žili preseka, potem bo Abesinija brez zveze z morjem. —

Na severu menijo Italijani še dalje zavzemati pokrajine in bržkone bodo povzročali upore med prebivalstvom. Saj so došle vesti, da so Italijani v Godšamu, južno od jezera Tana, s pomčjo letal oskrbovali upornike z orožjem, kar se je pa ponesrečilo. Skoraj bomo slišali o novih bojih, še preden se bo začela deževna doba. Strašno je gorje, ki ga je vojska zanesla z vsemi svojimi tehničnimi grozotami uničevanja in smrti nad ves abesinski narod ki je stoletja živel svoboden in v miru na svojih gorskih planinah.

Na mejah vojne

Kierkoli je kaka vojna, ondi je tudi vojno pozorišče, kjer se sestajajo armade, če že prej druga druge ne »izmanevrirajo« — in ondi je tudi meja vojnega delovanja. Ta meja je ali ozka ali pa široka. Vojno pozorišče je za vojaštvo zanimivo, za vojnega poročevavca in zgodovinarja so meje zmeraj čim bolj zanimive. Na teh mejah se sestajajo vse tiste več ali manj tajne sile, ki vplivajo na razvoj vojnih dogodkov.

Stvar ni prav nič nova...«

V Džibutiju, ki je prav za prav vhod v Etijopijo, se shajajo zdaj člani vseh narodov in plemen sveta. Po imenu so Francozi gospodarji Džibutija. A železniška proga Džibuti—Addis Abeba je v italijanskih rokih. Italijani imajo največ delnic v rokah, odkar so sklenili zvezo s Francijo. In dohodki, ki prihajajo od prevoza orožja, se nič ne stekajo v zakladnice francoskih bankirjev. To je res precej čudovita zadeva, a kaj ni dandanes čudovito?

V Džibutiju sem govoril s človekom, »ki aranžira v Džibutiju prevoz«. Je to Francoz iz kolonij in je že več let v tej deželi in pozna vse razmere. »Res«, mi je dejal na moje ugovore, »z zvezo, ki so jo sklenili Angleži, Francozi, Italijani in Etijopci v Parizu dne 29. avgusta 1930, je javni uvoz orožja, streliva in drugih vojnih sredstev pod nadzorstvom velesil. Toda — saj nam nihče ne da nikakih navodil. Kdo naj nam jih da? Držimo se pravila, da se politične zadeve ne rešujejo v Džibutiju, marveč v evropskih velemestih; mi smo le trgovci. Ravnamo se po predpisih svojega rezidenta in svojih ravnateljev.«

»Odklej pa prevažajo orožje skozi Džibuti v Etijopijo?«

»Človek, ki vse zmore,« se je nasmehnil. »O,« je dejal, »stvar ni prav nič nova... Prvi veliki tovori orožja so šli skozi Džibuti že leta 1932 in odtlej prihajajo vedno večje množine tu skozi... Do 30. junija 1935. je šlo — kar vam morem prav s številkami dokazati 16.000 pušk, 600 mrtvaških ragelj, 5,000.000 nabojev iz Belgije in dva tovora iz Švice... Naznanili so pa še 1400 pušk, 7,000.000 nabojev... itd.«

Dobra kupčija.

S trgovino z orožjem je obogatelo mnogo ljudi. So veliki trgovci orožja in majhni; so taki, ki jih ščiti država in taki, ki delajo na skrivaj... A konec je skoraj pri vseh isti.

Neki švedski častnik, ki je potoval v domovino, mi je povedal majhno zgodbo iz leta 1932. »Tedaj,« je začel, »se je etijopsko cesarstvo začelo šele oboroževati. Dotlej dežela sploh ni bila niti malo oborožena. Tistega malenkostnega števila orožja, ki so ga pritihotapili iz Sudana in kolonije Kenija, sploh ni vredno omeniti.. Neki človek je začel poveličavati oboroževanje Etijopije in — je s svojimi načrti tudi prodrl. Tisti človek je bil gerasmač Bezabjek-Silošij.«

»Seveda,« sem dejal, »so nakupovali samo angleško orožje?«

Šved se je zasmejal. »Ne. Angleži so — navzlic svojemu odličnemu Inteligence-Serviceu — prišli malce prepozno. Dva prijatelja Etijopcev sta jim pred nosom odnesla mastni prigrizek: podjetnika za orožje Katzengold in Nebenzahl. Uradno sta bila Belgijca, a njuni imeni se vendar ne zdita belgijski..., a kaj to! Zakaj, ob takih prilikah velja edino to: Glej, da dosežeš dobro kupčijo kjer in kakor moreš... in to, vidite, to je bila dobra kupčija.«

Govorila sva še v prevoznih možnostih. Sodim, da je bil Šved dobro poučen o vsem. Dejal je, da je bil Džibuti za to belgijsko orožje in strelivo samo »postranska luka«. Veliki prevozi, ki so jih hoteli izvesti brez vednosti velesil, so šli tedaj čez Assab.

Nekoliko začudil sem se. »Assab je bil vendar, če se ne motim, italijanski?«

»Kajpa,« se je zasmejal Šved. »Glejte, noč za nočjo je pristal tam kak parnik z zastrtimi lučmi. Zaboje so preložili v čolne —, na suhem so jih prevzemali etijopski tihotapci in jih s kamelami 'spravljali čez'. Italijansko ozemlje je tu samo 44 kilometrov široko... Zjutraj pa so bile kamele že v puščavi...«

Majhna zabavna vožnja.

V teh dneh je prav težko dobiti kako obrežno ladjo, ki bi sprejela potnike. Večina ladij, kar jih plove mimo Džibutija, ima nekaj, kar mora skrivati in mornarjem je zoprno, da bi jih kdo nadzoroval. Slednjič, ko smo že dolgo iskali, smo našli nekega Holandca, ki nas je vzel s seboj. Hotel je obiskati Zeilar, Bulhar in Barbero, da bi »se orijentiral...«

»Saj nihče ničesar ne ve,« je obžalovaje dodal. »V Suezu slišati take stvari, ki si prav strahotno nasprotujejo...«

V Zeili smo imeli smolo. Ko smo se hoteli približati luki, nam je pridirjala neka barka s pristaniškimi uradniki nasproti. Odšli so h kapitanu; ta jih je pozneje s kletvicami spremil v njihovo barko. Prepovedano je bilo pristati v Zeili. »Strogo in hudo prepovedano,« je zaklel Holandec. »Samo angleške ladje smejo pristajati. Kaj bi, ni drugače! Ladje strašno pazijo... Kaj pravite? Da bi se ne zvedelo? Nikdar tako trapasto ne govorite! Zaradi te proklete konkurence vendar...«

Čez nekaj dni smo bili v Bulharu. Bulhar je majhna luka. Ladje ztres ležijo druga vrh druge. Naštel sem jih 67 in 24 zastavic, torej bilo tu 24 raznih držav, ki so vse mirno stale druga poleg druge..., složno so se sporazumele v kupčijah. In na pomolu so bili zvrhani kupi samih zabojev z municijo. Majhni grički so bili to, ki nisi mogel videti čeznje... Orožje in strelivo za veliko armado — za deset velikih bitk — za vojni pohod, ki bi trajal šest mesecev.. Tik morja so bili zaboji tvrdke Eleyi Brother... To so gospodje, ki jih sumničijo, da prodajajo krogle dum-dum... Zraven so bili sivi švicarski zaboji in snežnobeli belgijski ... Majhne barke so komaj sopihale sem in tja, moški v kratki obleki so švigali med griči okrog... Neki Nemec je pripeljal semkaj pivo. »Kupčije?« je dejal zateglo. Nam jih malo ostane. Mi smo dobavili samo živila, oziroma zdravila in pijačo; drugi pa... V poslednjih sedmih tednih ni pristalo tukaj nič manj ko 20 velikih, 46 majhnih ladij in 456 vlačilcev. To je tak dirindaj... 170.000 pušk v sedmih tednih, 620 strojnih pušk, 35.000.000 nabojev, 36 topov, 22 majhnih topov, 200 tankov in oklopnih avtov, 8 letal .. Uf! — Kako? Številke so prave! Saj se vendar poznamo...« Pogledal nas je: »Kam se pa peljete?«

»V Barbero...«

Skomizgnil je z rameni. »Kar peljite se! Saj me nič ne briga. Škoda časa. Ne boste prišli v Barbero. Zeila in Barbera so radi posredovanja Inteligence-Service zaprti za vse ne — angleške ladje.« — To smo povedali kapitanu. A je že vedel, so mu lepo dopovedali že v pristaniškem uradu.

Municija? Ne — letaki!

V Bulharu smo se čudili dolgim ploščatim zabojem. Z arabskimi napisi... Radovedno smo si ogledovali te zaboje. Odklej pa Arabija proizvaja orožje in strelivo? To je bila pomota: v dolgih, ploščatih zabojih so bili majhni — letaki. Letaki »mohamedanskega sveta za abesinske brate«. »Ne vdajte se, bratje... Pomislite, bratje, da vas opazuje petdeset milijonov mohamedancev... Bratje — vaša čast.« itd. O, saj se poznamo! Saj vemo, kako je bilo pri nas, ko je bila vojna, ki je še zdaj ni konec...

Neki egiptski kapitan — mohamedanec — nam je stvar nekoliko pojasnil. »Prijateljstvo mohamedancev do Etijopcev je že zelo staro. Ko so prve pripadnike Mohameda v Meki preganjali, jim je Mohamed dejal, naj se zatečejo v Haboš (v Abesinijo). Tedaj se je veliko družin izselilo tjakaj in cesar Ashama jih je prijazno sprejel. Med temi pribežniki je bil tudi Mohamedov zet Osmanibni Assan in njegova sinaha Rukaja. Sam cesar je leta 615 prestopil v mohamedansko vero. Neki Mohamedov nečak, Džafar, ga je k temu pregovoril. Tedaj je prestopilo v mohamedansko vero krog pet milijonov Abesincev... in naš najimenitnejši muezin, Bilal, je bil iz Etijopije. Kaj takega se nikoli ne pozabi...«

To je bila, seveda, lepa poteza njih značaja. Kljub temu smo se čudili, da je vse to tako natančno vedel navaden egiptski kapitan.

»Temu se ne smete čuditi,« nam je dejal. »Le poslušajte vsak petek popoldansko molitev. Muezini jo pojejo vrh minaretov. Molitev se imenuje džum'a. In poslednji stavek te molitve je: ...Spominjajte se, o vi pravoverni, prvega in največjega Mohamedovega svečenika — Abesinca Bilala...«

»Pa — letaki?«

Kapitan se je zasmejal. On jih je bil pripeljal. »To je pa drugo poglavje. To je — med nami povedano — tudi prav čedna kupčija..«

Sirena naše ladje je zatulila. Odhiteli smo na krov. Zadosti smo imeli.

*

Čez tri dni smo pripluli v Džibuti. Zunaj so bile štiri mogočne ladje. In veliko ljudi je razkladalo zaboje in vreče. Majhne barke so sopihale k pomolu...

To je meja vojnega pozorišča; to so meje vojne. Pojdi kamorkoli in kolikorkrat tja, povsod boš dobil eno: »Kupčija cvete...«

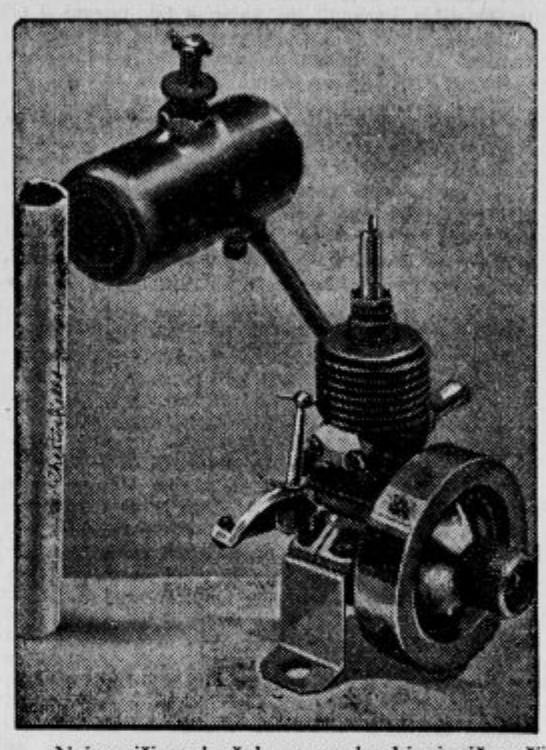

Najmanjši motorček na svetu, ki ni nič večji ko cigareta vendar se v 1 minuti zavrti 5000-krat. Iznašel ga je neki njujorški inženjer.

»Ali te zob boli?«
»Ne, le obrit nisem danes.«

Na otoku Baliju

Vzhodno od Jave in južno od Bornea čepi Bali. Ta otok je nekaj posebnega, ki vleče potnike, odkar so začeli potovati okoli sveta.

Bali je raj ekvatorskega morja.

Tam je mir, ki ga išče od skrbi izmučeni svet. Tam ni zavisti, ni sirotišnic, hiš za onemogle, norišnic. Tam ni davkov, armade, mornarice. Tam ne poznajo ločitve zakona. Za en milijon prebivalcev imajo samo eno ječo in še tista je prazna. Domačini ne poznajo ne potepuhov, ne prosjakov. Nihče ne zapeljuje žena svojega bližnjega. Nihče se ne upijani. Tam si ne žele, da bi še izselili. Možje imajo široka pleča, dosti širša kakor boka, žene pa boke dosti širše kakor pleča. Tam ni pohabljencev ali žrtev bolezni. Njih zdravi zobje se v soncu kar blešče.

Vse to se ti zdi kakor lepe sanje, dokler ne začneš iztikati; v mnogih hišah namreč hranijo mrliče. Mrtve brate in sestre. Imajo jih po deset, dvajset, trideset ali celo štirideset let. Kar pod posteljo.

Otok Bali se vidi z morja kakor velikanski ognjenik. Okoli črnega vrha se mu vije venec oblakov. Ko jadraš bliže, se iz vode kakor zobje dvigajo raztrgani otoki. V rešilnih čolnih prideš do malega otoka.

Izza hriba je bilo slišati godbo; najglasnejši je bil zvonec, ki ti je šel kar skozi ušesa. Korakal sem naprej in prikorakal naravnost k plesu. Pri orkestru so uporabljali medena glasbila, iz katerih so izvajali čudne glasove.

Plesala so majhna dekleta, dekleta po deset do dvajset let. Zdelo se ti je, da so del godbe; bila so resna, navdušena, vsa zatopljena v svoj ples. Okoli kroga je stala otoška mladina in se niti zmenila ni za nas, tujce. Ples jo je popolnoma hipnotiziral.

Šel sem po eni od tistih senčnih poti in stopil v eno ali drugo kočo. Koče so bile čiste, a vlažne. — »Ali kaj želite?« »O, ne, samo gledam.« »Morda bi čaja?« »Gotovo, z veseljem.«

Duh v koči je bil grozen, neznosen. Skozi visečo rafijo, ki je ločila prostore, sem videl drugo ženo, ki je nekaj trdno povijala. Čaj je bil skoraj neužiten. Zdelo se mi je, da bi bilo bolje, če bi izginil. Prišla je druga žena. Na sebi je imela samo batikovano krilo. Umila si je roke, si razpela črne svilene lase in se mi smehljala.

»Well, zdaj pa moram iti. Srčna hvala za čaj; prav dober je bil, jaz..« »Kar tukaj,« je prijazno dejala, ko sem se obrnil, da bi šel skozi zadnja vrata. Odvedla me je v prednji prostor. Okna so bila zastrta in bilo je temno. Vlekla me je tja, kjer je bil tisti trdno povit sveženj. »Moj fant,« je mirno rekla. »Vaš fant? Je torej mrtev?« »Da, že štiri mesece.« »Jaz, to se pravi... hvala za čaj.«

Smehljala se je in za menoj zaprla vrata. In zopet sem bil med podrtimi bogovi.

Otočani smatrajo za nekak prestopek, če na pr. hčerka umrje prej kakor mati, mlajši brat prej kakor starejši. Za to nima pravice. Moral bi čakati, da pride vrsta nanj. Vsakega Balca namreč sežgo v tistem redu kakor je bil rojen. Če kdo umrje prej, mora čakati, dokler ne pride vrsta nanj. Kadar pomrje vsa družina, jo vso skupaj položе v velikansko rakev in slovesno nesejo ven na prosto, kjer vse skupaj sežgejo. Kdor umrje prvi in čaka morda kakšnih trideset let, od tega seveda ne ostane dosti več.

Pa čeprav družina umrje v tistem redu, v katerem je bila rojena jo redko sežgo vso hkrati, ker preživeli navadno ne premorejo stroškov za veliko sežiganje. Če se to zgodi celo ob času monzuma, veliki deževni nalivi kaj lahko pogase ogenj in tako pokvarijo gostijo in rajanje, ki je običajno ob sežiganju mrličev. Zato trupla preservirajo. Revni povijejo svoje mrliče v liste in jih položе v koči kam v kakšen kot. Srednji sloji jih položе v velike čebre medu, kjer se drže leta in leta, bogati jih pa hranijo v alkoholu.

Če sežigajo najstarejšega člana družine, razglase praznik in vse druge družine, ki lahko oddajajo mrliča po redu starosti se pridružijo.

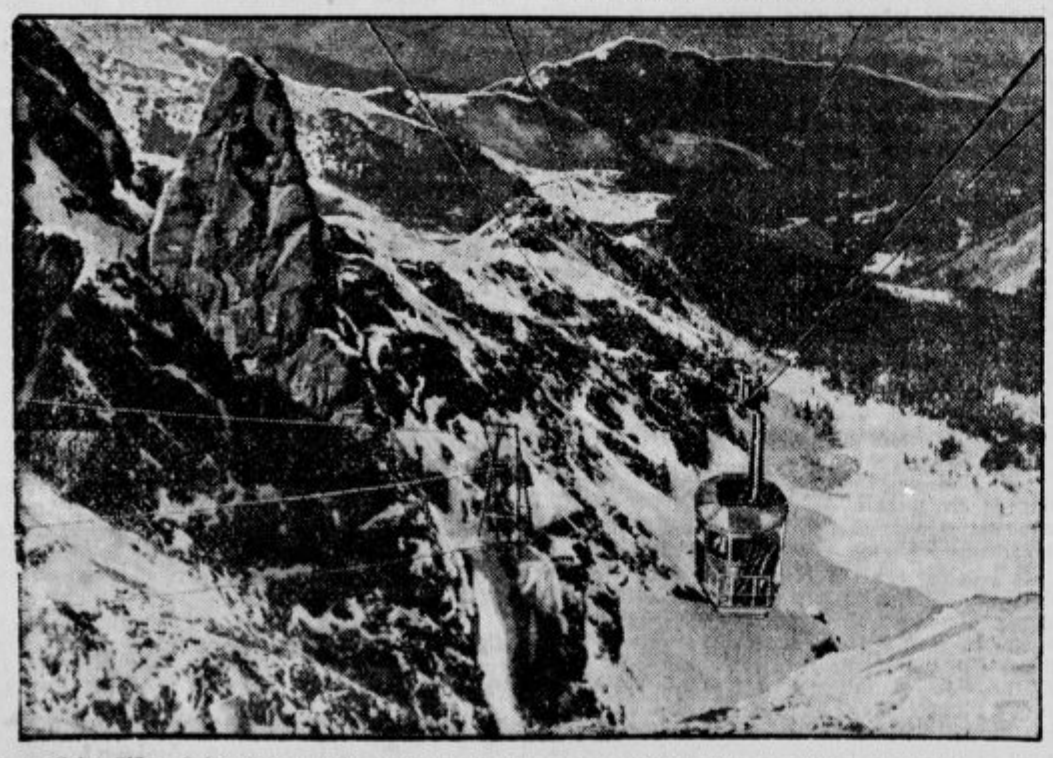

Prva poljska žična železnica je bila zgrajena iz Zakopanov v Karpatih na 1986 m visoki takozvani Kasprowy wierch. Proga je 4000 m dolga.

Poslopje novega londonskega letališča Gatwick, ki je le pol ure oddaljeno od Londona.

Tatvina žice na falskem 80.000 voltnem elektrovodu

Maribor, 1. aprila.

V včerajšnjem »Slovencu« smo poročali o zagonetni tatvini, ki so jo neznanci izvršili v Betnavi. V življenjski nevarnosti so odrezali dve zaščitni žici z mestnega elektrovoda 10.000 voltov napetosti. Včeraj pa je elektrarna Fala odkrila novo tatvino žice na svojem omrežju. Tatvina je bila izvršena v Bohovi kjer je izpeljan veliki daljnovod, po katerem se dovaja električna energija na eni strani v Celje, Laško in Trbovlje, na drugi strani pa v Ptuj, Ljutomer, Mursko Soboto in Varaždin. Ta daljnovod stoji na visokih železnih nosilcih. Na eni strani nosilca so napeljane žice z napetostjo 80.000 voltov, na drugi strani pa 35 000 voltov. Na vrhu nosilcev pa je napeljana tako zvana strelovodna žica, ki ščiti napeljavo pred atmosferičnimi motnjami in udarci strele. Nad to palec debelo železno pocinkano žico se je spravil neznanec. V bližini Bohove sredi polja je splezal po železnem nosilcu, se spretno previl med obema napeljavama, nabitima z 80.000 ozir. 35.000 volti, pri katerih bi že najmanjši dotik žice povzročil, da bi ga ubilo ter bi ruplo v trenutku popolnoma zogljenelo, in se spravil na vrh z žago nad strelovodno žico. Prežagal jo je ter jo spustil srečno med obema napeljavama na tla. Potem je splezal na drugi, kakih 200 metrov oddaljeni nosilec ter skušal še tam zgoraj žico prepiliti, kar pa se mu ni posrečilo. Pustil je potem žico, ki je visela z enim koncem še na nosilcu, na tleh ter se odstranil. Bil je zgolj srečen slučaj, da ni bilo vetra ali da niso prišli do žice ljudje, ki ne bi spoznali velike nevarnosti Bilo bi treba žico samo nekoliko zamajati, da bi se za stotinko sekunde zadela na napeljavo in katastrofa bi bila tu. — Tako pa je Fala zaradi zagonetnega dejanja na mestnem omrežju dala preiskati tudi vse svoje daljnovode ter poškodbo v Bohovi še pravočasno opazila in so nevarnost odstranili.

Zanimive ugotovitve je spravila na dan preiskava, ki so jo izvršili orožniki v Betnavi. Žice sta kradla z daljnovoda dva moža v petek popoldne. Eden je bil oblečen v montersko obleko ter je splezal s plezalkami, ki jih imajo elektromenterji, na vrh droga, drugi pa je čakal spodaj. Oni, ki je delal na drogu, je moral biti zelo spreten, ker so žice na mestnem daljnovodu napeljanen zelo na ozko, tako da je skoro čudež, kako se je splazil med njimi, da se jih ni dotaknil, ker bi ga bil sicer tok na mestu ubil. Obe žici je prerezal na enem drogu tik vijakov, kjer so bile pritrjene, na drugi drog pa si ni upal več splezati, ampak je odrezal žice pri tleh, tako da sta oba konca še visela kak meter od tal. To tatvino so videli otroci, ki so v bližini pasli živino. V noči od petka na soboto je veter nihal z viseče žico ter je prišla v stik z elektrovodom, kar so potem zabeležili aparati v stikalni napravi v Radvanju in tako se je zagonetno dejanje odkrilo.

Podrobnosti o vlomu v Stožicah

Ljubljana, 1. aprila.

»Slovenec« je že poročal o vlomu, ki je bil 30. januarja letos med 11 in 13 izvršen v stanovanje železničarja Frana Verbiča v Stožicah. Prvotno so sumili, da je vlomil neki potnik, ki je ponujal perje naprodaj. Mnogi indicijski dokazi in druge okolnosti so kazali na to, da je moral biti vlomilec človek, ki je prav dobro poznal domače prilike pri Verbičevih. Nekatere osebe so že poprej pripovedovale: »Verbičevima se dobro godi. Imata dosti denarja. Pa brez otrok sta!« Cenili so, da imata takole prihranjenih do 75 jurjev. Prvotno so bile aretirane in tega vloma osumljene 3 osebe, med njimi tudi 23 letni hlapec Janez Šenica, ki se je prav v kritičnem času sukal okoli hiše št. 101 v Stožicah.

Državni tožilec je v začetku marca dvignil proti osumljencu Janezu Šenici obtožbo zaradi zločina vlomne tatvine. Obtožnica je bila zasnovana le na indicijih in izpovedbah raznih prič. Janez Šenica je vlom odločno tajil. Proti obtožnici je bil podan ugovor na apelacijsko sodišče, ki je obtožnico potrdilo in bi imela biti v kratkem razpisana glavna obravnava pred malim senatom.

Obtoženec Šenica pa je bil pred todni priveden iz samotne celice v skupni zapor. Mnogim je postalo sumljivo, da Šenica dobiva lepa nakazila za priboljške pri hrani. Svojim sojetnikom je razodel, da ima nekje shranjen zaklad jurjev. Nekemu sojetniku je celo zaupal kraj. O teh zaupnih pogovorih je bilo obveščeno državno tožilstvo. Od preiskovalnega sodnika je bila nato odrejena pri gostilničarju Franu Zaletlju hišna preiskava. Našli so orožniki 10.200 din gotovine in precej blaga. Vse so zaplenili in prinesli na sodišče. Bila sta kot sokrivca aretirana Fran in njegova žena Marija Zaletelj. Proti obema je bila odrejena kazenska preiskava, da sta Janeza Šenico nagovarjala na vlom pri Verbičevih, mu dala navodila, mu povedala, kje se denar nahaja. Žena Zaletljeva je dala njemu tudi žico, iz katere si je napravil vitrih. Šenica je tudi izpovedal, da se ukradeni denar nahaja pri Zaletljevih.

Sprva je bil proti zakoncema Zaletelj odrejen preiskovalni zapor, ker se je bilo bati, da bi uničila sledove kaznivega dejanja. Gostilničar Zaletelj je bil še nadalje pridržan v preiskovalnem zaporu. Žena Marija pa je bila v torek opoldne izpuščena na prosto iz družinskih razlogov. Oba zakonca zanikata vsako udeležbo pri vlomu.

Ljudje, ki jih poleg trde stolice mučijo tudi čiri,

morejo za čiščenje črev vzeti zjutraj in zvečer po četrtinko čaše naravne

FRANZ-JOSEFOVE

grenke vode.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-br. 15485, 25. V. 35.

Naznanila

Ljubljana

1 *Nočno službo imajo lekarne:* dr. Piccoli, Tyrševa c. 6; mr. Hočevar, Celovška c. 62 in mr. Gartus, Moste.

1 *»Ljubljana«.* Drevi ob 8 vaja celotnega mešanega pevskega zbora.

1 *Šiškarji!* Prijetno izmenadenje je bilo strokovno predavanje g. Kregarja o gomoljastih cvetlicah. Predavatelj se je odzval našemu vabilu ter bo ponovno predaval o cvetlicah v četrtek dne 2. aprila ob pol 8 zvečer v šoli. Sadjarska in vrtnarska podružnica vabi vse, ki se zanimajo, da se predavanja udeleže!

1 *Slavni pianist in skladatelj Franc Liszt* se je z velikim uspehom uveljavil tudi kot skladatelj cerkvenih del. Napisal je celo vrsto maš in tri velika oratorija. Njegov oratorij Kristus je važen mejnik v njegovem ustvarjanju. Delo ima prekrasna mesta tako za orkester kakor tudi za zbor. Pravi biseri inštrumentalne glasbe so: Vihar na morju ali pa korašnica ob prihodu sv. Treh kraljev. Zbori so pisani deloma s spremljevanjem velikega orkestra deloma s spremljevanjem orgel. So prekrasni in tudi izredno mogočni in učinkoviti. V delu nastopijo 4 solisti. Važno vlogo imajo tudi orgle, ki jih igra mons. Stanko Premrl. Izvedba Lisztovega oratorija *Kristus* bo v ponedeljek, dne 6. t. m. ob 20 v Unionski dvorani, to je koncert Glasbene Matice pod vodstvom ravnatelja Polića. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

Drugi kraji

Dol pri Ljubljani. Vse prijatelje naše prosvete vljudno vabimo, da pridejo pogledat pretresljivo vojno dramo: *»A njega ni . . .«*, ki jo vprizori naše prosv. društvo v nedeljo, 5. aprila ob 3 popoldne v Društvenem domu v Dolu.

Sneberje—Zadobrova. Dramatični odsek Pevskega društva bo zaključil letošnjo sezono s dramsko predstavo »Deseti brat«. Začetek ob 4 popoldne.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Četrtek, 2. aprila: 12 Operni zbori (plošče). 12.45 Vremenska napoved, poročila. — 13 Napoved časa, objava sporeda, obvestila. — 13.15 Češka lahka glasba (plošče). — 14 Vremensko poročilo, borzni tečaji. — 18 Glasbeni prizori iz živalstva (Radijski orkester). — 18.40 Slovenščina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič). — 19 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda, obvestila. — 19.30 Nac. ura: Sokolsko predavanje (iz Belgrada). — 20 Prenos iz Belgrada: Koncert zbora »Jadranska straža«, Radijski orkester, Narodne pesmi poje gdč. Katarina Jovanović. — 22 Napoved časa, vremenska napoved, poročila, objava sporeda. — 22.15 Radijski orkester.

Drugi programi:

Četrtek, 2. aprila: Belgrad: 20 Koncert glasbenega odseka Jadranske straže. — 21 Rapsodija izvaja Radijski orkester. — 21.35 Narodne pesmi. — 22 Komorni koncert. — *Belgrad II.:* 8 Baritonist Cvejić poje. — 14 Jugoslovanski skladatelji: Stevan Mokranjac (predavanje g. skladatelja Biničkega). — 27.45 Predavanje g. dr. Stranjakovića »Borci za balkansko sodelovanje«. — 22.20 Balkanska narodna glasba. — *Zagreb:* 20 Bosanske sevdalinke. — 20.30 Prenos iz Belgrada —22.15 Prenos iz kavarne. — *Dunaj:* 19.25 Shakespearjeva igra »Kralj Henrik IV.« — 22.20 Zabavni koncert. — 23.45 Plesna glasba. — *Budimpešta:* 17.30 Lisztova duhovna glasba. — 18.50 Plesne plošče. — 19.30 Respighijeva opera »Plamen«. — 21.45 Francosko-madjarski koncert. — *Trst-Milan:* 17.15 Petje in ples — 20.35 Citre. — 21.25 Violina — 22.30 Plesna glasba. — *Rim-Bari:* 17.15 Klavir in petje. — 20.35 Thomasova opera »Mignon«. — *Praga:* 19.30 Mrštikova igra »Mariša«. — 20.55 Plesna glasba. — 20.55 Karelova kantata »Vstajenje«. — 22.15 Salonski orkester. — *Brno:* 19.30 Klavir in plošče. — 20 Sketch »Pri Cvrčkovih«. — 20.10 Pihala. — *Bratislava:* 19.30 Petje. — 19.50 Slušna igra »V letalu«. — *Varšava:* 20 Ludwikowskega pesmi. — 21 Skiwskega slušna igra »Vrag«. — 21.35 Moniuszkega pesmi. — 22 Komorna glasba. — 22.45 Plesne plošče. — *Berlin:* 20.10 Kratkočasen večer. — *Königsberg:* 20.15 Solistični koncert. — 21.25 Plesna glasba — *Hamburg-Vratislava:* 20.10 Pesni večer. — *Lipsko-Stuttgart-Monakovo:* 20.10 Mozartov ciklus. — *Köln:* 20.10 Radijsko ogledalo. 22.20 Komorna glasba. — 23 Plesna glasba. — *Frankfurt:* 20.10 Predvojni plesi. — 21 Zabavni koncert. — 22.20 Plesna glasba. — 24 — 2 Lisztove skladbe. — *Beromünster:* 20 Domači zvoki. — 21.10 Deseta Muza. — 21.25 Narodna glasba.

Sport

V nedeljo na Rakovnik, na državni cros-country tek

Prireditev bo pod pokroviteljstvom bana dravske banovine g. dr. Natlačena in častnim predsedstvom divizijonarja generala g. Nedeljkovića ter predsed. ljubljanske občine g. dr. Adlešiča.

Lahkoatletsko sezono otvarjamo s cross-country tekmovanji, to je s teki, kjer tekač ni vezan na ozko enolično rundo na igrišču, ampak gre njegova proga čez zelene travnike, skozi gozdove, čez jarke in vsakovrstne neznane zapreke, tam, kjer je pozimi vozil in tekmoval smučar.

V Ljubljani imamo športna igrišča na robu mesta in je cross-country pri nas lahko prirediti, zato imamo tudi najboljše take tekače, kajti redno si ljubljanski klub osvoji državno prvenstvo. Težko pa je iskati progo, ki bi ustrezala vsem zahtevam cross-country proge, obenem pa tudi bila tako pregledna, da bi gledalci lahko opazovali borbo med vsem tekmovanjem, ne samo zadnje metre. S tega stališča je proga na Rakovniku zelo posrečeno izbrana, kajti s platoje na Rakovniku se vidi nad tri četrtine proge, torej bo možno opazovati borbo na 8000 metrih; na drugi strani pa je tudi teren primeren za to tekmovanje, kajti po obronkih Golovca je izbere za to dovolj. Proga seveda ne more imeti takih vzponov, kot za smučarsko tekmo, saj je zanjo glavno, da povede tekmovalce z igrišča v naravo, kjer se zaprekam ne sme ogniti, ampak iti preko njih, če niso take, da bi tekače preveč ovirale ali stavile nanje prevelike zahteve.

Nedeljska proga poteka večinoma po ravnem, tretjina pa gre po rahlo napetem in padajočem svetu in prav v tem delu bodo mogli gledalci ves čas zasledovati potek tekmovanja Ker bodo pretekli tekači izbrano progo štirikrat, bodo gledalcem ves čas pred očmi in zato bo to tekmovanje zanimivo, kot ni bilo še nobeno do zdaj. Ker tvori eno moštvo 8 tekačev, od katerih se jih mora vsaj 6 plasirati, bo udeležba letos zelo velika.

Otvoritev tenis sezone

Da ustreže številnim željam, se je Ilirija odločila že v nedeljo otvoriti tri igrišča in s tem sezono teniškega športa v Ljubljani. Tekom prihodnjega tedna bodo dovršena še ostala igrišča, tako da bo v kratkem na razpolago našim vnetim sukalcem raketov osem izvrstnih rdečih teniških prostorov. Prvi turnirji se bodo pričeli že v drugi polovici aprila ter se bodo vrstili vse do oktobra. Izmed važnejših omenjamo mednarodno prvenstvo Ljubljane, ki bo koncem maja, dalje nacionalno prvenstvo dravske banovine, katero ima letos v izvedbi SK Ilirija, potem številni dvomatchi za klubsko prvenstvo države itd. Poleg teh turnirjev namerava Ilirija letos prirediti več ekshibicijskih partij z našimi prvaki Pallado, Punčecem, Kukuljevićem, Schäfferjem in Mitićem. Veliko pažnjo pa bo teniška sekcija tudi letos posvetila internim turnirjem, ki so se preteklo sezono prav dobro obnesli. Skratka, program letošnjega teniškega športa v Ljubljani je skrbno izbran in morda dosedaj • loh najpestrejši.

Tudi v Zagrebu so ta čas že pridno na delu. Komaj dober mesec jih še loči od velikega teniškega dogodka — Davis-cup dvoboja Češkoslovaška-Jugoslavija, ki se bo letos vršil v Zagrebu. Kakor znano, so Čehoslovaki lani v Pragi zmagali z veliko srečo in ni izključeno, da bodo naši teniški »mušketirji« to pot presenetili. Zveza se važnosti tega srečanja zaveda ter je že sklenila pogodbo z najboljšim trenerjem na svetu, s Francozom Ramillonom, ki bo treniral našo ekipo. Če bo Iliriji uspelo, bo tudi tega odličnega profesionala pritegnila za nekaj dni v Ljubljano.

Sezonska pristojbina na Iliriji je ostala letos ista, t. j. najnižja v vsej državi. Vpisovanje se vrši na igriščih pri oskrbniku.

XXIV. redni občni zbor Motokluba „Ilirije"

VI. gorska motocikliška dirka na Ljubelj bo 2. avgusta 1936.

MK »Ilirija« Ljubljana, je imelo v četrtek dne 26. marca t. l. svoj XXIV. redni letni občni zbor v restavraciji »Keršič« na Celovški cesti. Klubski predsednik g. Rudolf Zalokar pozdravi mnogoštevilno zbrano članstvo ter predvsem poroča, da se je 9. okt. 1935. vršila velika spominska svečanost v spomin obletnice tragično preminulega našega vhadarja kralja Aleksandra I. Osvoboditelja. Te spominske svečanosti udeležil se je tudi naš klub po večlanski deputaciji na čelu našega st. predsednika g. Jakob Gorjanca. Iz obširnega tajniškega poročila povzamemo sledeče: Letos je preminul naš ustanovni član g. Filip Pristov, ter moramo dalje beležiti tudi žalostno vest, da je na tragičen način preminul član Moto sekcije ŽSK Hermesa, g. Stane Sevnig, ki je bil tudi najboljši prijatelj našega kluba. Ohranimo jima trajen spomin!

MK »Ilirija« šteje danes 43 ustanovnih, 123 aktivnih in večje število podpornih članov. Poslovanje kluba je bilo tudi letos zelo obširno, posebno z domačim ter inozemskimi klubi. Bilo je tudi več rednih, ter tri izredne seje, kakor tudi več sestankov upravnega odbora. Kolesarska sekcija ni prirejala nikakih dirk, ker je pa ista včlanjena tudi v Jugosl. Touring klubu,so se naši člani mnogo posluževali triptikov za prehod v sosedne države.

Motoristika se je letos nekoliko okrepila, ker so se davščine deloma zniževale. Vsled splošne krize pa ni opažati posebnega prometa z novimi vozili ter tudi letos še ni pričakovati zboljšanja v tej smeri.

Moto Zveza kralj. Jugoslavije nameravala je v pretečeni sezoni prirediti velik poklonjtveni pohod motociklistov na Oplenac, vendar je ta pohod iz tehtnih razlogov moral biti preložen na poznejši čas.

Članstvo MK »Ilirije« je nameravalo tudi letos prirediti nekaj izletov v inozemstvo, posebno k otvoritvi alpske ceste na Grossglockner. Ker so pa ravno ta čas obstojale velike težkoče zaradi prehoda meje, je bil ta izlet onemogočen, vendar se je otvoritve udeležilo nekaj članov kluba. O priliki 15-letnice motokolosarskega kluba »Perun«, je odšla v Maribor deputacija našega kluba, ter se je tudi gorske motorne dirke MK »Pohorje« udeležilo več članov in izletnikov našega kluba.

Delovanje upravnega odbora in celokupnega članstva bilo je tudi letos osredotočeno na izvršitev V. mednarodne gorske dirke na Ljubelj, ki se je vršila 11. avgusta 1935 ter je ista v vsakem oziru popolno uspela. Prijavilo se je 38 dirkačev, startalo jih je pa 27. Od teh je odpadla polovica na člane klubov Dravske banovine, polovico je bilo inozemcev, med njimi tudi že od lanskoletne dirke dobro znan in priljubljeni Hubert Hubmann, član graške motocikliške unije. Poslednji je postavil za ljubelsko progo nov rekord na vozilu Velocette 350 ccm, v času 5 minut 6 ena petina sekunde. Državno prvenstvo, kakor tudi prvenstvo Dravske banovine, osvojil si je gosp. ing. Rudolf Lotz, član motokl. »Maribor«, v času 5 minut 41 sekund, prvenstvo MK »Ilirije« pa gosp. ing. Mario Luckmann, v času 5 minut 5 sekund. Da je bil izid zadnje ljubeljske dirke tako sijajen, gre zasluga predvsem gg. odbornikom MKI, ki so s finančnimi sredstvi krepko priskočili na pomoč, dalje pa tudi mnogim dobrim činiteljem, ki so k dirki denarno pripomogli, za kar današnji občni zbor vsem skupaj izreka najtoplejšo zahvalo.

Obličajen motoskyjöring se letos ni mogel izvršiti, ker so bile vremenske prilike zelo neugodne.

Iz blagajniškega poročila povzemamo, da je isto še dokaj ugodno, kajti s čisto gotovino in vrednostjo inventarja znaša klubsko premoženje 11.900 Din. Upravnemu odboru se je izrekel absolutorij, pri volitvah so pa bili izvoljeni vsi dosedanji člani upravnega odbora, na čelu predsednika gosp. Rudolfa Zalokerja, podpredsednikov gg. Janeza Jermana in Fran Boštarnarja, tajnik Vekoslav Kepec, načelnik športne komisije gosp. Viktor Kocbek, Kranj. Upravni odbor je sklenil malenkostno povišati itak skrajno nizko članarino, obenem se je pa ustanovil ljubeljski fond, ki naj bi pomagal prebresti težko finančno vprašanje ob prireditvi ljubeljske dirke Ta fond obeta lepo uspeh, ker se je takoj na občnem zboru nabralo 750 Din.

VI. ljubeljska dirka se bo vršila 2. avgusta t. l.

Skalaška smuška tekma na Voglu bo v nedeljo 5. aprila. Tekmovalo še bo le v smuku s Šije na Sp. Vogel (višinska razlica ca. 500 m) Prvak prejme lep pokal iz brušenega stekla. Ostali najboljši tekmovalci pa praktična darila. Prijave sprejema TK Skala v Ljubljani, naknadno pa na Voglu.

★

SK Grafika. V petek ob 20 sestanek vseh nogometašev. Po sestanku kratka seja odbora. — Tajnik.

Smučarski klub Ljubljana sklicuje za danes četrtek dne 2. t. m. ob 18.30 sestanek vseh tekmovalcev v klubskem lokalu v Zvezdi. Ker je to zadnji redni sestanek v letošnji sezoni ter pred velikonočnim tečajem, je udeležba za vsakega obvezna.

Predavanje SPD. Vzpon preko 1500 m visoke severne stene Grandes Jorasses — 4208 m — ob francosko-italijanski meji v skupini Mont Blanka je bil v zadnjih letih problem vseh alpinistov. Je to najtežja stena v zapadnih Alpah. Prve poizkuse je napravili Anglež Young z vodnikom Knubel-om. Čez 20 let je poskušal preplezati steno francoski gorski vodnik Charlet, leta 1931 sta avstrijska alpinista Brehm in Rittler strmoglavila s stene. Predlanskem sta prišpela monakovska alpinista Peters in Herringer do 200 m izpod vrha, toda sneżni viharji so prisilili podjetna mladeniča k povratku. Leta 1935 sta se ponovno od čolila monakovska alpinista Meier Martin in Peters, da preplezata skalnatega orjaka. Dne 28. junija 1935 sta pričela z vzponom pri skrajno neugodnem vremenu ter dosegla cilj — vrh stene. Meier Martin, ki je torej prvi preplezal slovito stepo Grandes Jorasses nam bo opisal svoj vzpon v besedi in sliki v torek dne 7. aprila t. l. ob 20 v dvorani Delavske zbornice. Predavanje bo zanimalo vsakega planinca zato si rezervirajte ta večer za napovedano prireditev SPD.

L. Ganghofer: 53

Grad Hubertus

Roman

»Ne jemlji stvari preveč lahko. Če bi bil le slutil, da od bolezni še nisi povsem okreval, bi ti odsvetoval hoditi na to naporno pot. Papa bi ti gotovo nič ne zameril. Lahko bi mu rekli, da se moraš še vedno čuvati — ne da bi ga zaradi tega vznemirjali in priznavali, kako resno si bil bolan.«

Vili se je zasmejal, nekoliko prisiljeno. »Jaz? Resno bolan? Kdo ti je pa natvezil to bajko. Nedolžna bronhitis, smešno, da nič bolj.«

»Ne izmikaj se mi, fant! Zelo sem si želel, da bi mogel o priliki odkrito govoriti s teboj.« Tasilo mu je preteknil roko pod pazduho. »Preden sem odpotoval iz Monakovega, sem govoril s tvojim zdravnikom.«

»Poiskal si ga pač sam, da bi mu izvabil besedo? Kaj? In zdaj me hočeš začrniti gori pri očetu?«

»Ne, Vili, storil nisem prvega in ne mislim storiti drugega. Po naključju sem naletel v kazini na vašega štabnega zdravnika in proti tvoji želji je smatral za svojo dolžnost, da mi pove, kako huda nevarnost ti je grozila. Dejal mi je, da se je stvar za sedaj sicer res dobro iztekla, ali da se moraš kljub temu zelo čuvati. Če se bolezen ponovi, bi utegnilo iti zares. Gibanje v gorskem zraku bi ti dobro storilo, ali —«

»Kaj?«

»Predvsem nobenih razuzdanosti.« Tasilo se je obotavljal, kakor bi mu beseda ne šla rada z jezika. »Že veš, kaj menim.«

Vili je hotel jezno odgovoriti, toda brat ga je pogledal tako prisrčno prijazno, da se je ves zmedel in utihnil. Skremžil je usta kakor cmerikav otrok.

Zdelo se je, da je Tasilo zadovoljen tudi s tem polovičnim uspehom. Še trdneje si je privil Villijevo roko na prsi in glas se mu je razgrel:

»Vem, mlad si in mladost se hoče izdivjati. Zadnji sem, ki bi te hotel obmetavati z očitki zaradi tvojega kipečega veselja do življenja. Toda glej, fant moj, vse ima vendar svoje meje.«

»Res je! Toda veš, moj mladi serec je plemenite krvi in skoči večkrat z menoj vred čez plot. Ustavljaj se kdo! Kdaj pa kdaj res poskusim, da bi nategnil vajet, a kaj hočeš? Uskok v meni ima trd gobec. Kaj naj storim?«

»Z resno voljo vse! Vem, da v prvi vrsti nisi tega kriv sam. V mladih letih si bil prepuščen samemu sebi.« Tasilov glas je zdaj trpko zazvenel. »Papa je imel s svojimi gamzi in jeleni vedno toliko opravka, da smo morali pri tem trpeti vsi. Bojim se, da t i najbolj. Zamujeno se ne da več spremeniti. A glej, fant, zdaj si vendar že v letih, ko ločimo sami med dobičkom in škodo. Zdaj moraš biti sam svoj pastir. In to ti vendar ne bo težko. Vedno si moraš predočiti, zakaj gre. Kolikor zdravja zapraviš zdaj, toliko ga boš stradal vse svoje življenje. Če se prebudi potem kdaj v tebi hrepenenje po veselju in sreči in te privede življenja pot prepozno na kraj, kjer bi se bila utegnila razcveteti tvoja lepa cvetka, ti bodo roke v dvomu in kesanju trepetale in se bale šeči po njej. Kajti občutiti boš moral, da te čaka samo polovica, ker boš mogel ponuditi v zameno le izrabljenega človeka. Cela sreča, bodi pri delu in dejanju, bodi v ljubezni, zahteva celega človeka!«

Zasanjeno je gledal Vili predse. »Prav praviš, Tas! Lepo mora biti, ako dosežeš svoj cilj pri dobrem zdravju kot trden in čist človek. Kako bi utegnilo biti to sladko, ni treba, da bi mi opisoval. To sem si že večkrat naslikal sam v najlepših barvah. Pri vsem hrupu me zajame včasih vendarle lirično občutje in potem pride seveda neizogibni maček. A zdaj bom zgrabil zares. Iz mene bo še nekaj! Ne živim dvakrat in svoje sreče si ne maram zapraviti. Utrgal bom svojo »cvetko«, ono pravo! In zahvalim se ti, da si mi pošteno izprašal vest.«

Tasilo se je nasmehnil. »Ni bil prvi poizkus.«

»No da! A kar je bilo, naj bo pokopano, ali ne? Obljubljam ti, da se bom kar le mogoče odvadil svoje trmoglavosti proti tebi. Saj na upor tudi nisem nikoli mislil. V jedru sem dober človek, ki se dá z njim govoriti. Toda če si mi kdaj bral levite, si bil večkrat takšen — vedno sem čul iz tebe advokata, in to je bil moj trn v peti. Zdaj si hud? Kaj?«

»Niti najmanj, morda res, da nisem ubral vedno prave strune in prave ure. Nn zato ti vračam obljubo: advokatu v meni bom obesil ključavnico na usta, da boš čul vedno le svojega brata.«

»To si lepo rekel! Hvala ti, Tas. Kar si mi danes povedal, naj pade na dobro zemljo in če bom kdaj potreben sunka, da pridem spet prav v sedlo, vem, kje naj iščem pomočnika. Udari, Tas!«

In dlani sta se jima stisnili v krepak objem.

Med tem so prišli drugi že daleč naprej in izginili za skalnato steno. Tedaj je pritekel France nazaj in zaklical: »Prosim, gospoda, malo hitreje! Gospod grof je poslal gonjača, čaka pod Medvedjo steno in želi, da bi pregonili cretje še danes.«

Zdaj se je veljalo žuriti. Nosača sta krenila po poti proti koči, dočim so lovci z gonjačem na čelu zavili v stran po strmem pobočju. Stari Moser se je spet pridružil Viliju; ali naj je kramljal še tako veselo o vsem, kar mu je prišlo na jezik, imel je raztresenega poslušalca. Na travnatem skalovju je opazil dve cvetoči brunelici: muzaje se je utrgal rjavi cvetlici in jo ponudil svojemu mlademu gospodu »Poglejte, gospod grof, ali nista svetki prav tako sladki ko Lizikine očke.«

Vili je vzel cvetlici in srkal vase njun vonj. Potem iznenada ju je vrgel čez ramo. »Ah, neumnost! Vrag vzemi te gluposti!«

»Toda gospod grof!« se je začudil Moser užaljen. »Kaj pa vam ni prav?«

Vili ni odgovoril.

15. poglavje

Pod strmo, tudi za gamzjo nogo brezpotno Medvedjo steno se je širila ogromna cretna planjava, pokrivajoč poševen peščen plaz, ki je nastal v sivi davnini iz gorskega usada. Čez cretje se je nižala proti odprtim planinam široka žlebasta dolina. Če so gonjači stikali po cretju, je uhajala divjad, ki ni mogla zbežati čez gladke stene, najraje po tej dragi. Tu je bilo glavno čakališče.

Pod staro, mahovnato smreko je sedel grof Egge na balvanu, čez katerega je bil pregrnil svoj vremenski plašč. Na desno si je razvrstil patrone, na levi sta bili prislonjeni na drevo in pripravljeni za strel njegovi dve risanici. Nestrpno se je oziral čez pašnike proti kraju, kjer bi se morali pojaviti njegovi sinovi.

Zmečkani, polščinasti klobuk si je pomaknil globoko na čelo, tako da se je zelenorumena lisa, ki je ostala po izplahneli buški, dala komaj še opaziti. Samo njegovo levo koleno je bilo golo, desno je bilo zavito v grobo volnino. Grof Egge je menil, da bi po nepotrebnem tratil čas, ako bi volnene spodnje hlače, ki jih je bil kupil in poslal Moser, obuval tudi na levo nogo. Zato jih je po sredi razrezal in je nosil samo desno stran. In zdelo se je, da je topla volna dobro vršila svojo nalogo. Ko je grof Egge zagledal svoje sinove blizu pred seboj in se dvignil, je stal trdno na nogah Stopil je tudi nekaj korakov proti prihajajočim in nič na njem ni kazalo o kaki slabosti. Schipper, ki je stal poleg svojega gospoda, je snel klobuk.

Bluze! Obleke damske, dekliške, fantovske, otroške; plašče v bogati zalogi po zelo nizkih cenah pri
Ljubljana **Belihar & Velepič** Tyrševa c. 35 b

Tinček in Tonček kot detektiva

23.

»Roke kvišku!«

Ko sta roparja znosila vse blago k hiši, sta začela zaupno kramljati.

»Torej ti si prepričan,« je dejal debeluhar suhcu, »da detektiv Sam ne kroži s svojim splavom po reki zato, da bi lovil ribe, nego kolovrati zato, da bi ujel naju? Potem se pa kar pripraviva na najhujše! Sam je eden izmed najspretnejših in najprekanjenejših detektivov, kar jih poznam.«

»No,« je prezirljivo zarenčal suhec, »kar tako se pa tudi ne dava. Presneto se bo moral potruditi, preden naju bo dobil v past! Zagodel mu bom takšno, da jo bo pomnil žive dni!«

»Saj veš kako, bratec!« je zdajci zarohnel za njunim hrbtom osoren glas. »Roke kvišku, ali pa vama pošljem kroglo v butico!«

Presenečena roparja sta se takoj pokorila Samovemu ukazu. Dvignila sta roke in se na videz udala v svojo usodo.

OGLAS

UTAKMICA ZA IZRADU IDEJNE SKICE ZA NOVU ZGRAGU DRŽAVNE MARKARNICE U BEOGRADU

Uprava državnih monopola raspisuje javnu utakmicu za izradu idejne skice za novu zgradu Državne markarne u Beogradu.

Utakmica je opšta, a pravo sudelovanja imaju samo jugoslovenski državljani diplomirani arhitekti sa domačih fakulteta ili sa nostrificiranom diplomom odgovarajučih inostranih škola.

Ocenjevački sud sastavljaju: 1. g. inž. Marko Marković, generalni direktor uprave državnih monopola; zamenik g. inž. Pavle Aleksić, član upravnog odbora uprave državnih monopola; 2. g. arh. Petar Bajalović, redovni profesor univerziteta; zamenik g. arh. Dimitrije Leko, vanredan profesor univerziteta; 3. g. arh. Svetozar Genić, šef arhitektonskog odelenja beogradske opštine; zamenik g. arh. Branislav Kojić, docent univerziteta.

Nagrade su za ovaj rad: I. nagrada od 40.000 Din, II. nagrada od 30.000 Din, III. nagrada od 20.000 Din i tri otkupna po 10.000 Din svaki.

Rok predaje radova 30. maj 1936. god. u 18. čas.

Uslovi, građevinski program i situacioni plan zemljišta za ovu utakmicu, mogu se dobiti svakoga radnoga dana u kancelarijsko vreme kod šefa tehničkog otseka uprave držav. monopola, Knez Mihailova ul. br. 40 po ceni od 20 Din.

Iz kancelarije uprave držav. monopola M Br. 4609/III.

✚

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo pretužno vest, da je umrla naša dobra teta oziroma stara teta, gospa

Julijana Pavlič

posestnica in poštarica v p.

dne 29. marca 1936, previdena s tolažili svete vere, v 81. letu.

Drago rajnko smo dne 31. marca 1936 pokopali na farnem pokopališču na Brdu.

Št. Vid, dne 31. marca 1936.

Žalujoči ostali.

Zahvala

Za vse izraze sočutja in darovano cvetje ob priliki smrti našega nad vse ljubljenega, nepozabnega soproga in očeta, gospoda

Antona Bäuerle

izrekamo najprisrčnejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem. Posebej se zahvaljujemo obema gg. duhovnikoma stolne župnije ter železničarski godbi pod vodstvom kapelnika Maksa Schönherja, kakor tudi gg. pevcem pevskega društva »Liedertafel«, in vsem, ki so spremljali blagega pokojnika na njegovi zadnji poti.

Maribor, dne 1. aprila 1936.

Žalujoči ostali.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Strojnik I.

išče službo turbinovodje, strojevodje ali kotlovodje. Nastop s 1. majem. - Ponudbe upravi »Slov.« pod »Zmožen kavcije 13« št. 4642. (a)

Službo dobe

Atelje Bazanella

sprejme takoj več samostojnih, prvovrstnih pomočnic. — Stalna služba. Plača 30, 40 do 50 Din dnevno. (b)

Spretno prodajalko

za trgovino s kolesi — sprejmem. Ponudbe upr. »Slov.« pod »Inteligentna« št. 4651. (b)

Spretno modistko

in vajenko, stanujočo v Ljubljani, sprejme takoj Ivanka Stegnar, Ljubljana, Stritarjeva. (b)

Praktikantinjo

za pisarno takoj sprejmem. Prednost — zmožna jamstva. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Volonterka« št. 4647. (b)

Zaslužek

V nedeljo, 22. marca

je bil pozabljen foto-aparat 10 x 15, z optiko Maximar, v neposredni bližini Smučarskega doma v Planici ali pa v večernem vlaku za Ljubljano. Ker je drag spomin, naj se ga odda proti izredno visoki nagradi v upravi »Slov.«.

Stanovanja

Enosobno stanovanje

iščem. Ponudbe upr. »Sl.« pod šifro »Državna uradnica« št. 4637. (c)

Stanovanje

v Celju ali v bližnji okolici - išče majhna uradniška družina. Točen plačnik. Dopise na Makarovič Ado, Celje. (c)

Vnajem

Lepi moderni lokali

se bodo oddali s septembrom v novi stavbi v Medvedovi ulici, Sp. Šiška. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4629. (n)

Mesarski lokal

v mestu, pripraven tudi za podružnico — oddam. Rožna dolina c. VI št. 4.

Pohištvo

Spalnica

kompletna, iz mehkega lesa, skoraj nova, naprodaj zaradi selitve iz Ljubljane za 1600 Din. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 4628. (š)

Posestva

Droben oglas v »Slovencu«. posestvo ti hitro proda; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico (o)

Dvostanovanjsko hišo

z novimi gospodarskimi poslopji, zemljiščem, za 4 goveda in 4 prašiče — in gozdovi. Terezija Fabjan, Žužemberk. (p)

Velik travnik

6811 m², primeren za večje stavbišče, do katerega sega vodovod in elektrovod, ugodno naprodaj na Cesti v Rakovo Jelšo, Trnovsko predmestje. — Vprašati: Cesta 29. oktobra 9-II-16. (p)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka. Ljubljana, Krekov trg 10.

Objave

Dražba trgovske hiše

Dne 4. aprila 1936 ob 9 dop. bo pri sreskem sodišču v Kranju, soba št. 7, dražba trgovske hiše v Zg. Kokri, ki leži ob cesti, s pašnikom in vrtom, v kateri hiši se je do sedaj izvrševala majhna trgovina. - Najmanjši ponudek znaša 35.000 Din ter bi bilo možno kupnino v dogovoru z upniki plačati tudi s hranilnimi knjižicami Mestne hranilnice v Kranju. - Pojasnila daje pisarna dr. Igo Šilarja, odvetnika v Kranju. (o)

Auto-motor

Če avto svoj star prodajaš al' motorja bi znebil se rad hitro kupcev ti mnogo priženе Slovenčev najmanjši inserat

Kdo da v najem

motorno kolo 200-250 ccm proti dobremu plačilu ter večkratnemu jamstvu. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4641. (f)

Avtomobilisti pozor!

Za pomlad Vam Vaš avto strokovno in najceneje prenovi, na novo lliča in tapecira Martin Mali — Domžale. Specijalna delavnica za »Duco« ličanje in tapeciranje avtomobilov. (f)

Poizvedbe

Dve papigici

zelena in modra, sta se izgubili. Prosim vrniti ali javiti proti nagradi v lekarno Oblak, Št. Vid nad Ljubljano. (r)

Prodamo

Trenčkote

vsa oblačila, perilo itd. — v ogromni izbiri — kupite poceni pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (l)

Semenski krompir

original „JUBEL" se oddaja.

And. Suppanz, Maribor

Aškerčeva 3.

Vino

temnordeče, dobro, štajersko, večje in manjše količine, izvrsten sadjevec, tudi domačo slivovko - nudi Ivan Vehovar, Koprivnica pri Rajhenburgu. Istotam se dobijo ugodno orehi v lupinah. l

Damske pomladne plašče

kostume in komplete nudi najceneje

F. J. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29

Ako ne morete izbrati iz zaloge, izgotovimo točno po naročilu v najkrajšem času. Na zalogi velika izbira modnega blaga za plašče in kostume, na pr.: Cloque, Fresko, Gabardin, Tweed, in drugi najnovejši volneni artikli od 24 dinarjev naprej.

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izberi v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Za pomlad!

Ostanki Mariborskih Tekstilnih tovarn

brez napak, pristnobarvni. »Paket serija S« vsebina: 15—21 m prima oksfordov, touringov in cefirjev za moške srajce, vsak kos najmanj 3 m, dalje »Paket Serija S/o« istotako 15 do 21 m za ženske pralne obleke, dečve (Dirndl), v najlepših barvah, predpasniki itd. — **Vsak paket poštnine prosto samo 107 Din.** — Za isto ceno »Paket serija P« vsebina: 15 do 20 m platna, posteljnina, žensko, moško in namizno perilo, barvasto, ter »Paket serija P/I« 10 do 15 m istega najfinejšega belega blaga - Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. Dalje najcenejše blago za vsa moška in ženska oblačila. - Vzorci brezplačno.

»Kosmos«, razpošiljalnica ostankov, Maribor, Dvořakova cesta št. 1.

Šivalni stroji

in kolesa, malo rabljena, vseh vrst, poceni kupite pri »Promet« (nasproti križanske cerkve). (l)

Sadno drevje

visoko in pritlično, agres, ribiz, lepotično grmičevje, japonske dišeče potonke in vsakovrstne rastline - proda po izredno nizkih cenah radi opustitve vrta drevesnica Črnagoj, Vič. l

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

ČERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Ugoden nakup

Otroške jopice po Din 10·-, 15·- in 20·- dobite v

Trpinovem bazarju - Maribor

Vetrinjska ulica 15.

12. zvezek

VELIKEGA HERDERJA

je tu! V petih letih je bil ustvarjen ta veliki nemški leksikon

12 zvezkov
1 atlas

180.000 pojasnil v tekstu nad 20.000 slik

Naročite pri najbližji knjigarni 40 strani obsegajoči prospekt „Brücke ins Leben", ki Vam ga dopošljejo zastonj in brezobvezno.

Naročilnica

Podpisani prosim, da mi založništvo HERDER, FREIBURG im BREISGAU brezplačno pošlje potom knjigarne

prospekt „Brücke ins Leben"

točen naslov: .....

✚

Brez posebnega obvestila.

Globoko potrti naznanjamo, da nas je danes nenadoma zapustil naš dobri soprog, brat in stric, gospod

Jakob Žagar

posestnik in gostilničar

Pogreb dragega pokojnika bo dne 2. aprila ob štirih popoldne izpred hiše žalosti, Petrovče 27, na farno pokopališče k Sv. Kancijanu v Žalec.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v petek, dne 3. t. m. ob pol sedmih zjutraj v Marijini cerkvi v Petrovčah.

Petrovče, dne 31. marca 1936.

Žalujoči ostali

Za »Jugoslovansko tiskarno« v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Viktor Cenčič.